

Dům otevřených dveří – Srí Lanka

Martina Lupačová Švarcová

Poděkování

*Děkuji své mamince, která mi pomohla s textem a stále je má velká učitelka..
Děkuji všem aktérům této hry zvané život.
Děkuji, že jste.*

S láskou MLŠ

Rozhodnutí

„Nezlob se, ale nepojedu s tebou!“

Srdce se mi rozbušilo. Nervózně jsem usrkla kávy a doufala, že všechny obavy spolknou. Původní plán cesty na Srí Lanku byl jet ve velké skupině, ale to bylo zrušeno. Pak, že pojedeme jen ve dvou s Petrou, a ta mi teď říká, že prostě nejede. Ty změny mě přivádí k šílenství. Ach jo, všechno je stále v pohybu. Moje tělo začalo vytvářet ohromné vlny strachu, pod vlivem předsudků, a do toho moje ješitnost a hrdost [...], položila jsem šálek zpět na talířek a v klidu jsem velmi mírně řekla: „Samozřejmě, když nechceš jet, do ničeho tě nebudu nutit. Jsme svobodné bytosti a můžeme se rozhodnout, co chceme a co nechceme.“ I když jsem tajně, ve skrytu dušičky ještě doufala, že si to rozmyslí. Představa, že pojedu sama, mě lákala a zároveň děsila. Jsem zmatená a ptám se sama sebe: „Vím, co chci?“ Opravdu toužím jet na Srí Lanku, i sama? A buď k sobě upřímná, není to jen tvoje tvrdohlavost, vrtoch, umanutost? Anebo tu hraje nejvýznamnější roli moje vlastnost, že věci prostě ráda dotahuji do konce?“

Když jsem se s Petrou rozloučila, úplně jsem ji chápala, prostě se neznáme moc dlouho. Obě jsme na „stejně vlně“, ale pro tak dalekou cestu do neznáma to nemusí stačit. Opravdu ji přeji jen štěstí a všechno dobré. No, když nechce, tak prostě nechce. Vlastně ona toho asi o mých cestovatelských zkušenostech moc neví a třeba se opravdu bojí se mnou cestovat? Jsem přece jen takové papírové tintítko. Tedy – zdám se být! A ještě jsem teď v poslední době pořád nemocná. Každou chvíli mě přepadne nějaký bacil, tu vyvrtnutý kotník a tu migréna... možná moc důvěryhodná na tu cestu nejsem? Možná je to těžké rozhodnutí jet s takovou bytostí, křehulí, která, kdo ví, co vydrží?

Cloumaly mnou různé pochybnosti a obavy, myšlenky mi vířily v hlavě a svoje dělaly i předsudky a strachy? Pochybuji o sobě? Mám snad strach, že bude se Srílančany těžké dorozumívání? Vím, že anglicky tam mluví jen sem tam někdo, budu umět řešit všechny situace, případně když někde něco poztrácím? A upřímně – já jsem trochu „ztrácecí“. Navíc nemám žádný plán, jen pár zarezervovaných ubytování kdesi, aniž vím, jak se tam dostanu, jak dlouho to bude trvat a jak budu snášet nepohodlí, únavu... Co tam vlastně budu dělat? Co mě na tu Srí Lanku tak táhne? Proč je to tak silné? Původní plán cesty byl úplně jasný, ale ten se rozplynul v mlze. A přece vím, že mám odjet.

Bylo to všechno vlastně o mně. Několik nocí jsem to dilemma podrobovala zkoumání a přemítání, vlastně jsem se ze všeho nejvíc snažila pochopit sebe. Někáký neviditelný a uvnitř hodně silný pocit mi říkal, že si to už dávno přeji! Jet sama na dobrodružnou výpravu. Vždy jsem se na mých cestách přizpůsobovala všem okolo a docela ráda. S kamarády, s různými skupinami s různými cíly, s rodinou..., nemusela jsem nic moc řešit. Ale to bylo vždy naplánované a řízené. Nyní něco nebo někdo uvnitř mě chtěl, abych poznala svoje síly, schopnosti, sebe. Osvobodit se ode všeho a ode všech. A vnitřní hlas mi našeptával: „To přece chceš!“ Ano, získat víru v sebe, to chci!

Moje okolí se rozdělilo do dvou táborů. Ten jeden mě považoval za blázna, který jede kamsi do Prčic. Sama (Bože, proč sama?!) a ještě k tomu žena tintítko a také trochu průserář. Občas se mi prostě zamotává, rozmotává a zašmodrchává klubko situací a pak vznikne snadno chaos. Druhá strana, většinou hodně mladých

a svobodných lidí, mi v dobrém záviděla a už mě viděli, jak krásně si budu užívat a jak to bude super a jak budu happy... a to bylo také těžké si představit. „Jakže? Něco si užívat? Nevím, kdy naposledy jsem měla pocit, že si užívám? Co to je za pocit? Jak to vypadá?“ Jo, mockrát jsem si „něco“ užila, ale nevím, do jaké míry to byla moje zásluha a jestli jsem to tak vlastně chtěla? Nehraji nějakou roli sama před sebou? A zase ty otázky..., hodně otázek a panika a strach..., všechno se mi to v hlavě mísilo a motalo. Pocit „chtění“ uvnitř byl ale pevný a možná stále pevnější a neohroženější. A tak jsem kráčela stále vpřed a každé dveře strachu a pochyb, kterými jsem prošla, znamenaly jedno malé vítězství. Co se v tom budu pořád motat a patlat? Jsem malířka – budu malovat. Tak o co jde? Klidně se mohu zavřít do pokoje a vystrčit hlavu až za 16 dní. To zvládnou.

Odjezd se blížil a tlaky okolí stoupaly. Dva extrémní tábory – jeden moc free a jeden moc ustrašený a já nepatřila nikam. Byla jsem z těch tlaků unavená. Jen ten neohrožený pocit někde uvnitř zůstával. Vždycky mě uklidnil. A tak jsem zavřela uši i oči a jen čekala, kdy nastane ta moje cesta, o které vlastně nic nevím, kam mě povede. Věděla jsem, byla jsem přesvědčená, že je pro mě důležitá. Nechala jsem čas i mysl plynout a najednou jsem byla úplně prázdná. Což při balení bylo dost nepraktické.

Jedu

Vyrazila jsem ráno v doprovodu svého muže. Posadila jsem se do autobusu a zamávala na rozloučenou. V tu chvíli ke mně přistoupil kojot: „... ach, ty chudinko, kampak tak sama...? Ty, co máš ráda, zůstávají tady, co? A nikdo s tebou nejede... Mají tě opravdu rádi? ... Co tam vůbec chceš dělat?“ Kojot byl tak vtíravý a tak přesvědčivý. Říkala jsem si, že to nějak zvládnou, ale pak mi řekl: „Podívej se na tu situaci, ty přezrálé pískle, slzy ti tečou jako hrachy a to jen proto, že nikam nechceš jet.“ Byl dost přesvědčivý: „No co, tak prostě vystup. Máš bolavou nožičku, chudinko malá, tak to je slušná omluvenka. Nikdo se ti smát nebude a ještě tě politují a pochválí.“ Ale zadek byl pevně zaražený v sedačce jako by byl přilepený, nemohla jsem se ani hnout. Jen mi začal před očima běžet živý film o tom, jak jsem jako malá holka jezdila o prázdninách na tábory a s cukající bradičkou a slzičkami na krajíčku mávala rodičům za oknem autobusu, který mě také vezl do neznáma. Mávala jsem jim, jako bych je už nikdy neměla spatřit. Vzpomínka nic moc, ta mi teda fakt nepřidala.

Hluboký nádech a výdech a nech to plynout. Teď už není cesty zpět. Dveře zavřené a poslední naděje, že někdo pojede se mnou, je definitivně ztracená. V kterém zákrytu duše byla ta naděje? Znovu si dodávám odvalu a jsem věčná: přece jsem zvyklá být sama, tak se nemám čeho obávat. Ale kdy se začnu těšit? Dala jsem si první úkol, koncentrovat se na sebe. Prociťovat a vnímat situace, které ke mně přicházejí, dělat, co cítím a chci.

Na letišti obvyklá spousta „pozlátek“, vůní, reklam a pohybujících se obrázků. Je snadnější nevnímat sebe a nechat se unášet těmi lákadly. Zapomeneš na nejistoty, unáší tě proud, nepřemýšlej tolik! Děti, které pobíhají sem tam a bezstarostně si hledají zábavu, jsou mi inspirací. Ale moc mi to nejde. Spontánnosti se musím učit, můj další úkol. Ještě pořád se cítím nesvá, spoutaná a nejistá. Dělán potřebné věci, step by step...

Nastoupila jsem do letadla. Byl to luxusní pták se vším komfortem. Pořád jsem si říkala, tak zatím to jde. Spolucestující si ale nevybereš. A vlastně všem je úplně fuk, jak se cítím. Musím se smířit s tím, že ne všichni budou ohleduplní, slušní, přátelští. Když mě ale namíchnul jeden mladík svojí bezohledností a neomaleností, zvedla se ve mně hladina vzteku, vzpoura. Uvědomila jsem si, že se budu muset naučit sebevědomě bránit! Nekličkovat vyděšeně jako zajíc, ale stát si za svým. Tak a teď vím, co chci. Najednou jsem věděla, co mám udělat, ale ještě mi cosi schází. Chybí mi uvolnění a ta spontánnost dítěte. Ale to se poddá, už si začínám věřit, protože to chápu. Ano, to je další věc, co se budu muset naučit. Jít svojí cestou a dokázat se bránit. Pořád mám v sobě nějaké zábrany a ohledy. Ale to teď končí, říkám si pevně. Protože potřebuji přežít na mojí cestě a to nejlíp, jak umím. Jsem na to sama, jen já.

Stále jsem ostražitá. Muži z Východu jsou pro mě zdvižený prst. Nebezpečí. Nekoukat na ně a už vůbec se neusmívat. Drž se toho a vše bude v pořádku. Jsem křehká, ale pevná, jsem sama a sama to také zvládnou. Nechci mít problémy a nějaká nedorozumění s mužskými. V tom mám jasno, zase malý pokrok.

Uvařit a podusit

Přiletěla jsem do hlavního města Colombo. Dýchlo na mě tropické horko, které mi udělalo moc dobře. Je vlhko a horko, úplně jiná atmosféra než dosud. Miluji to vedro. Tak a teď už jsem tu a musím řešit svoje – teď a tady – krok za krokem. Vím, co chci, pro první kroky mám plán. Vystoupím z letištní haly a kráčím doleva (tak zní moje instrukce, kterou jsem dostala ještě v Česku), kde údajně má být autobusová stanice. Odrážím útoky s nabídkami na odvoz. Sklopím oči a jen kroutím hlavou a říkám „ne, děkuji, nechci...“, jo dobrý, chválím se, to mi docela šlo. Ptám se, kde zastavuje můj autobus, kupodivu ho nacházím. Ujímá se mě řidičův pomocník, průvodčí a navigátor lidí v jedné osobě, nastupuji do červeného autobusu a poprvé platím. Postupně nastupují další lidé, a když už je autobus skoro plný, vyrazí na cestu. Mám z toho hodně dobrý pocit. Poplácám se po rameni. Zastavujeme každých pět minut, řidičův společník vykřikuje název své konečné stanice, stále přistupují další a další lidé. Svě zavazadlo jsem měla ukryto kdesi v útrokách autobusu a rozhodně jsem nevěděla kde. Byla jsem z toho trochu nervózní, stále mám na mysli všechny informace a poučky, které jsem získala před cestou. A tak nevím. Dá se jim věřit? Okradou mě? Odvezou mě, kam opravdu potřebuji? Vystrašené pískle ve mně se mnou pořádně cloumalo a jen těžko se dalo utišit. Teď už stejně nemohu nic dělat, pomyslím si rezignovaně. A tak odevzdaně sedím a říkám si, nechám se překvapit. Musím věřit. Autobus je tak nacvaklý, že i kdybych chtěla cokoli, nikam se nedostanu. Jediný, kdo dokázal přejít zepředu dozadu, byl řidičův pokladník, který vybíral peníze. Za mnou přišel asi až po 15 minutách a vzal si částku, kterou měl napsanou na autobusu. Takže tady se nesmlouvá, ale ani neokrádá a to je fajn. Nejsem v licitacích a handrkování moc dobrá. Po relativně krátké době začali všichni vystupovat a řidičův pomocník na mě zamával, že jsem na místě. Vytáhl mi kufr „odkudsi“, on, na rozdíl ode mě, to věděl. Pak mě popostrčil směrem k vlakovému nádraží.

Ocitla jsem se tam ještě s nějakými cizinci a tak jsme tam bloumali všichni. Autobusový pokladník uviděl naši bezradnost, a protože to pravděpodobně pro něj nebylo nic nového, prostě turisté – cizinci, znovu k nám přiběhl a snažil se nás nasměrovat. Byla jsem mu vděčná, protože na nádraží moc lidí anglicky nemluvílo. V této zemi se mluví převážně sinhálštinou, menší část pak tamilsky. I když angličtina se na Srí Lance ve škole učí.

Když jsem přišla na vlakové nádraží a zorientovala se, sdělil mi prodavač jízdenek, že pro dnešek jsou všechny jízdenky vyprodané. Ale mohu jet zítra. Musela jsem se ho na to zeptat dvakrát, tu odpověď můj mozek prostě nebral. Byla jsem dost hrdá na to, že jsem dokázala přijet až sem místní dopravou. Nechápala jsem ale, jak nemůže fungovat doprava na větší vzdálenosti? Tak teď nevím. Jsem dost ucaprtaná, zpocená a z toho zjištění i v šoku. Vyplazím se tedy z nádraží a mozek pracuje na plné obrátky. No jo, nejde to podle plánu. Potřebuji se přesunout o sto kilometrů dál, do hor. Tak co teď? Rozhlížím se a hledám nějaký nápad. Přistoupí ke mně muž a nabízí mi odvoz taxíkem. Chvilí přemýšlím a nejsem si jistá, jestli mám přistoupit na jeho nabídku. Po chvilí uvažování mi připadá toto řešení dobré, musím se rozhodnout. Nechám tedy toho muže, aby mi naložil kufr, nasedám do pidi autíčka s klimatizací a jsem ráda, že opustím město. Věřím už tomu, že se ještě dnes dostanu na místo dle mého plánu. I když romantika vlakem, na kterou jsem se těšila, to nebude.

Cesta je dlouhá, krajina úžasně tropická a slíbená klimatizace funguje jen chvilkami. Nakonec se nevařím jen já, ale i auto, uniká mu voda. Zastavujeme

každých deset kilometrů a dolíváme vodu. Takže ze slíbených tří hodin jsou to čtyři a půl hodiny. Moc seriózní mi to nepřipadá. No, hezký začátek. Už zase si v duchu říkám, že čmoudům se nedá věřit. Zdvížený prst. Budu si muset zvyknout na jejich „slovník“ a kreativitu. Uvaření všichni tři (auto, já i řidič) jsme konečně dorazili do hotýlku v Kandy na kopci s nádhernou vyhlídkou. Ale nic z toho jsem neviděla. Potřebovala jsem si alespoň na chvíli o samotě odpočinout. Zchladit se a srovnat se. Když recepční uviděl vyčerpanou rudolící ženu, hned mi přinesl fresh juice a staral se, jestli ještě něco nepotřebuji. Jediné, po čem jsem toužila v tuto chvíli, byl klid.

Znovu a znovu se ptám sama sebe, co tu budu dělat? Rozhlédnu se po pokoji, roztáhnou závěsy, abych se romanticky podívala do údolí. Výhled jsem měla na telefonní věž a zadní trakt hotelu. Dostávám hysterický záchvat smíchu a to rozbíjí na tisíc kousků moje napětí i všechna očekávání. Takže postupně. Nejdřív se uklidním a zjistím, kde to vlastně jsem. A pak budu přijímat všechny ty situace, co mi budou přicházet do cesty. Mám tedy plán a jeví se mi jako dobrý.

Oslava nového

Zvenku slyším nějaké rány a vůbec netuším, co by to mohlo být. Až večer jsem zjistila, že dnes t. j. 14. 4., se slaví Nový buddhistický rok. Tedy něco skončilo a začíná něco nového. To je moc pěkné. Také mi začíná něco nového, pomyslím si povzbudivě.

Ráno si jdu koupit nějaké jídlo a vodu. Je pod mrakem, celkem fajn počasí, tak našich 35°C. Jdu pěšky. Ještě pořád mám pocit, že mě chce zase někdo oškubat. V brožurce píšou, že se má smlouvat o ceny, ale se mnou nikdo smlouvat nechce. Sakra, ceny jsou také úplně jiné, než jaké ta brožura uvádí. Jsem z toho nervózní. Nevěřím nikomu a ničemu a jsem naštvaná. Nevím, jak tu mám komunikovat.

Nejspíš šťastným řízením osudu jsem se ocitla u nejsvětějšího buddhistického chrámu v Kandy, kde se tvořila fronta. Byl to chrám Buddhova zubu. Vůbec mi nedochází, co se to tu děje a o co jde, ale jedna paní kývavým pohybem ze strany na stranu mě vybízela, ať jdu s nimi. Ženám jsem byla schopná spíš důvěřovat. Stoupila jsem si tedy do fronty k ženám a nechala se zkontrolovat při vstupu do areálu. Stejně jsem ho chtěla navštívit, tak proč ne teď. Předě mnou se rozkládala ohromná a úchvatná zahrada a průvod lidí evidentně věděl, proč tam jde a co tam bude dělat. Já ale nééé! Postupovala jsem pomalu a obezřetně. Zatím stále dost nedůvěřivě. Přistoupil ke mně jeden mnich, cosi mi říká a usmívá se a kyne mi, abych pokračovala dál. Nevím proč, ale jemu jsem věřila. Byl hodně malé postavy a jeho laskavé oči se na mne upřímně usmívaly. K těmto lidem mám velkou, až posvátnou úctu a věřím v jejich dobrotu. A tak sleduji toho mnicha, lidé ho po cestě zastavují a žádají o jeho požehnání. Uvědomuji si, že jsem měla štěstí, že ke mně hovořil, že si mě všimnul. Možná věděl, že to potřebuji, abych získala více důvěry, abych pocítila štěstí a harmonii tohoto místa a této chvíle. Naplnilo mě to zvláštním krásným pocitem výjimečnosti. U další brány jsem odevzdala boty, protože do buddhistických chrámů se chodí bosky. Přidávám se k pomalu se pohybujícímu davu a zjišťuji, že průměrný Srílančan je o hlavu menší, než jsem já. Takže v davu vyčnívám, společně se všemi turisty, kteří se připojili k oslavám. Dnes ráno je totiž den, kdy se otevírá posvátný oltář s Buddhovým zubem. Docházelo mi to postupně, jak jsem se mačkala s ostatními do útrob chrámu. Matně jsem si vybavovala, co jsem o tomto chrámu četla. Nebyla jsem vůbec připravená. Vidím, že všichni mají v rukou květiny, lotos nebo hrst jasmínových kvítků. Dav mě táhne kamsi nahoru, a tak dělám přesně to, co jsem si vlastně naplánovala. Přijímám situace, které se mi kladou do cesty. Nechávám se unášet, očekávám, co bude, tvářím se, že vím, a kráčím s davem. Najednou se jedna část davu odděluje, ale já zůstávám v hlavním proudu. Míjíme mnoho oltářů, je tu

stále víc a víc lidí, kráčí stále kupředu, až se začne měnit ten neuspořádaný dav ve frontu. Už to chápu a vidím! Zlaté okno, které bylo otevřené, a lidé tam odkládali své květiny. Teprve v tu chvíli mi svítlo. A tohle bych snad ani neměla nikomu říkat, že jsem sesbírala kvítek jasmínu, který někomu upadl, abych měla také nějaký dar. Pokračovala jsem dál, protože tu jiný směr už neexistoval. Jen cesta vpřed ke zlatému oknu a Buddhovu zubu. U okna stáli mniši a rovnali a přijímali květy, které zde všichni odevzdávali. Oltář byl celý zlatý a okolo krásné, zlatem vyšívané textilie, různé ozdoby s ornamenty a hlavně spousta květin, které vydávaly omamnou směsici vůní. A tam někde byl vystaven ten posvátný Buddhův zub. Když jsem se ocitla před oltářem, ucítila jsem nesmírnou úctu a mimořádnost tohoto okamžiku. Velmi zvláštní, svatý okamžik. Odložila jsem tam ten můj jeden kvítek jasmínu a pokračovala dál. Hodně lidí zůstávalo na patře a pokračovalo v modlitbě. Přidala jsem se k nim a upřímně se modlila za to, aby mě tato země přijala a ochraňovala. Abych našla víru v sebe. A dokázala zvládat všechny situace, které tu nastanou. Prosila jsem o dar spontánnosti a uvolnění. Žádala jsem ochranu a dostatek sebevědomí. Moje modlitba byla tak silná, že mi samovolně stékaly slzy z očí, ač jsem si vůbec nepřála být v té situaci nějak výstřední a viditelná. Pár lidí se ohlédlo, ale tak nějak s pochopením. A najednou jsem pocítila s určitostí, že to všechno zvládnu. Že opravdu začíná nový čas. Zase ten pevný vnitřní pocit. Je to jistota ve mně, moje pravé „já“ nebo můj anděl? Sinhálsky se řekne „anděl“ suranganavi. A já měla najednou důvěru, že ten mě bude tady ochraňovat. Jediné, co se teď asi potřebuji naučit, je důvěřovat suranganavi v sobě a lidem kolem. Po této meditaci, kdy jsem seděla na zemi a okolo mne se střídali lidé, kteří se zastavovali na krátkou nebo dlouhou modlitbu či meditaci, jsem se uklidnila a uvolnila.

Ortodoxní buddhisté by měli stihnout svoji pout' k Buddhovu oknu do zazvonění zvonu. A pak už „zazvonil zvonec, ale rozhodně pohádka není konec“, ale začátek. Začátek něčeho nového, v nové zemi, s mým novým přístupem. Teď jsem to jen já. Okno Buddhova zubu se zavřelo, ale lidé stále přicházeli, i když už ne v tak ohromném počtu jako ráno, a vršili květy před oltář, který už byl zavřený. Vůně květin byla opojná a všudypřítomná. Mísila se spolu s dalšími exotickými vůněmi. Začala jsem si prohlížet rozlehlý chrám, oltáře a různé kouty, sledovala, jak lidé zapalují kokosový olej a vytvářejí světelnou stěnu z plamínků, zapalují vonné tyčinky a všichni si to náramně užívají. Ano, dnes jsem viděla, že domorodí lidé jsou krásní a děti všude na světě stejně zvídavé a hravé. Že dokáží být čistotní a že je to pro ně důležité. Nasávala jsem tuto slavnostní atmosféru, abych si jí uchovala ve svém srdci. Lidé se usmívají a jsou velmi příjemní. Aha, poznání... tak chrám je místo, kde se cítím dobře a sem si budu chodit pro útěchu, když mi bude nejhůř.

Opojená posvátným klidem a mírem si jdu pro boty a hned po mě chtějí nějaké další peníze. Sice jsem nerozuměla za co, protože vstupné jsem už zaplatila, ale vytahuji nějakou nízkou hodnotu, jen tak symbolicky do kasičky. Když ale chci peníze do té kasičky strčit, muž, který šéfoval botům, mi bankovku vytrhl z ruky a hodil ji do odpadkového koše. Vůbec jsem to nechápala. Řekla jsem mu, že není žádný buddhista a že jsem z něho smutná a naštvaně jsem odešla. Tak ať, když buddhisté malé bankovky neberou, jejich věc. Možná mají na konci dne koš plný malých bankovek. Jasně, takto dávají demonstrativně najevo, že chtějí víc. Jen na chvíli mě to rozladilo, ale posvátné rozpoložení mi to nevzalo. Vlastně kdybych neměla tak hroznou žízeň, zůstala bych v chrámu bydlet. Nechce se mi ven, nechce se mi do

běžného života, nechce se mi pořád přemýšlet a licitovat, smlouvat, počítat. Ale všechno jednou musí skončit i pobyt v mírumilovném Buddhovu chrámu.

Vyšla jsem z chrámu a přede mnou je jezero, s krásným ostrůvkem uprostřed. Posadila jsem se na břeh, dívám se na hladinu a ten ostrůvek, ale přemýšlím, jestli ta voda a ten ananas, co jsem si před chvílí koupila, nebyl předražený. Zatím to nedokážu vyhodnotit, ani tak rychle spočítat a přemítám, jak nejlíp tady fungovat. V tu chvíli ke mně přisedne mladá dívka. Je moc hezká, vypadá jako anděl! Zdá se, že andělé mě budou na mé cestě provázet stále. Byla to studentka, která tu studuje svahilštinu. Pochází z Ameriky. Začala si se mnou povídat a to bylo moc příjemné. Její slova na mě působila jako balzám. Byla milá, přátelská. Hned jsme si porozuměly, jako bychom se znaly už dlouho, mluvily jsme o všem možném. Byla jsem jí vděčná za její přátelství. Když odcházela, věděla jsem, že tady, v té daleké zemi, mám přítelkyni, a i když nevím, kde bych ji v budoucnu mohla hledat, stačilo mi vědomí, že tu prostě někde je.

Večer oslavy nového buddhistického roku pokračovaly ohňostrojem. Nic monstrózního, ale už jsem pochopila ty rány, které jsem nedokázala v počátku mého pobytu zde identifikovat. Blikající světýlka a veselé rachejtle už jsem pozorovala jen z dálky, z recepce mého hotelu, odkud byl naprosto dokonalý výhled na město. „Dobrá, tak toto je nový začátek!“ usrkla jsem si silného ceylonského čaje, který tu všude servírují v čajové konvici a v anglickém hrnečku s podšálkem. Pro vylepšení atmosféry jsem při usrknutí přizvedla malíček na znamení noblesy a výjimečnosti situace. Cítila jsem se dobře. Hleděla jsem poklidně do temného údolí, které bylo poseto světýlky, a dívala se tím směrem, kde lidé pokračovali v oslavě. Jen sem tam mě vytrhla z poklidu velká rána a pak následoval gejzír barevných hvězdiček v předepsaných útvarech, které se brzy rozutekly a pohasly. Nebe bylo dole i nahoře.

Za zdí

Dnes ráno jsem potkala velikánského brouka. Byl větší než polovina mého ukazováčku a zoufale se válel na betonové terase, mihotal nožičkami a né a né se obrátit zpět. Koukám na něj, jak ho otočit, aniž bych se ho dotkla. Byl fakt hodně velký, ale nic z toho, co jsem mu nabízela, nefungovalo. Nebyl schopen nebo ochoten chytit se jen tak něčeho. Tak jsem mu nastavila odvážně prst. Křečovitě ho obejmul, že jsem v první chvíli myslela, že už se mě nikdy nepustí. Pochopila jsem, že nechce zpět jen na záda, ale že by rád i do pěkného místa. Odesla jsem ho do trávy ke květinám, kde se ochotně pustil a důstojně a pomalu odkráčel směrem tam někam. Ten směr – tam někam – je pro moje poznávání dost důležitý.

Možná pro snadnější nalezení „nějaké“ cesty do vlastního pocitu bezpečí, možná proto, abych lépe dokázala přijímat situace a dary, které se mi nabízejí, a možná jen proto, že jsem na tomto ostrově, více vnímám různá znamení, naslouchám jim a nechávám se vést. Začínám kreslit. Napadají mě úplně jednoduché symboly. Vnímám jejich sílu a účinek. Jsem jimi fascinovaná, a tak si je kreslím na ruce.

A cítím jejich ochranu. Jsou to úplně jednoduché symboly. Něco jako čtyři spirály a uprostřed malé kolečko nebo kolečko s křídly a podobně. Tetování na ruce tu má hlubokou tradici, a tak to nepůsobí nepatříčně.

Cestu do města už znám. Je čas vydat se na druhou stranu – tam někam. Když jsem opustila ochrannou zeď hotelu, zůstaly mi jen nakreslené symboly na ruku. Dýchl na mě duch divočiny. Tráva, svěže zelená, byla vysoká přes metr a divoká jako řeka na jaře. Cesty udusané a šlo se mi krásně, po vrstevnici. Ne nahoru a dolů, ale pořád rovně, jen vlevo a vpravo. Na chvíli mě přepadla mírná panika a dostala jsem strach, že jestli ještě párkrát takto zahnu, už nenajdu cestu zpět. Drobečky jsem neměla, a tak jsem vytáhla deníček a začala si zapisovat... že jsem zahrnula doprava a doleva... ale brzy jsem to vzdala a raději jsem všechno pozorně sledovala. Nejen proto, abych se neztratila, ale protože to bylo úžasné!

Míjela jsem hřiště, kde hráli mladíci kriket. Zdá se, že je to jejich národní hra, která přišla na Ceylon s anglickou kolonizací. Kriket se tu hraje úplně všude a hrají ho snad všichni. Kluci byli do své činnosti zabraní, ale přestože hráli hodně vášnivě, moje přítomnost je vytrhla ze hry. Asi to bylo ještě větší vzrůšo. V těchto končinách se evidentně nepohybují turisté často. A ke všemu ještě osamělá blondátá žena! Jeden z diváků zvědavě zíral, kam si to jako šinu?

Já je ovšem také po očku sledovala. V rukách svírali nějaké dřevěné prkno a trefovali se do malého míčku. Tu hru neznám, a tak jsem byla zvědavá. Nechtěla jsem je rušit svou přítomností, takže jsem je jen míjela a pokračovala dál. Vybrala jsem si cestu, kde se pásla kráva. Né že bych ji neviděla. Neměla jsem sice touhu ji hladit, ale prostě jsem se jí nebála. Cesta byla stále pěkná, taková víc divoká. No a krávy znám... je „to velký“ a nevšímá si tě to, když si toho nevšímáš ty. Možná, říkala jsem si sama pro sebe, bude přivázaná, ale nebyla. Osaměle se pásla na kraji lesa, v kterém byla obydlí, byla tu doma, v klídku a nějak zvláště se nevzrušovala, ostatně já taky ne. Ale ten mladík u kriketu docela rozrušený byl. Když viděl, že se blíží ke krávě (že by to byl býk?), začal dělat velký randál, tleskat, dupat a všelijak na sebe strhávat pozornost. Koukla jsem na něj, pak na krávu, ta na mě upřela tak divoký pohled, že jsem jen stihla vyvalit oči a přestat dýchat. Ale krok jsem podvědomě mírně zrychlila. Mladík krávu stále různě plašil, až do okamžiku, kdy jsem byla bezpečně z dohledu. Díky! Holt není kráva jako kráva, a tak mám další zkušenost. Krávy, volně se pasoucí v lese, prostě raději obcházejí větším obloukem. Co mě ale opravdu hodně potěšilo, že tomu mladíkovi to nebylo jedno. Jako rytíř vstoupil do děje, umožnil mi kráčet dál, uvolnil mi cestu, aby pro mě byla bezpečná. Symbolicky i fakticky. Poprvé jsem ucítila vděk za ochranu. Že by symbol na ruce?

V tom lese je mi moc dobře. Na chvíli sprchne mírný teplý deštík, pak zase vysvitne slunce. Nechávám se unášet ptačím koncertem. Usednu u cesty s čajovníkem. Mám pocit, jako bych začala rozumět zpěvu ptáků. Úplně se rozplývám. Vnímám přírodu všemi póry své kůže, svého těla. Uvědomuji si úžasný klid a dokonalost té chvíle. Prostupuje mnou poznání – vše je o důvěře. Důvěřuji si, že se v lese neztratím, že jsem pod ochranou svých symbolů a svého vnitřního ochránce suranganavi. Cítím ho víc a víc, intenzivněji začínám vnímat jeho existenci, snad i tvar a hlavně vnímám jeho ochranu. Věřím, že i ty symboly vzešly z něj. Přeměňuje se do různých situací, lidí, zvířat i vůní. Je to zvláštní nepopsatelný pocit a právě tomu pocitu říkám suranganavi. Čím víc se prohlubovala moje důvěra v něj, tím jsem se cítila silnější a v jednotě. A dokázala jsem vidět krásnější věci. Více jsem se uvolnila, moje mysl byla otevřenější, moje vnímání intenzivnější.

Pohřeb

Začala jsem chodit do lesa pro ten slavnostní pocit krásy a souladu kolem sebe. Každý den je jiný a já jsem také jiná. Když jsem dnes objevovala další kouty těchto hor, došla jsem do míst, kde to vypadalo, že tady cesta končí. Rozhlížím se, snažím se zorientovat, kudy dál. Mžourám do zeleně a najednou zahlédnu muže, velmi starého. Nejsem si jistá, jestli tudy mohu projít. Možná je to jeho zahrádka? Je tak těžké odlišit, co by mohlo být soukromé a co je veřejné. Starý muž uviděl mé rozpaky a tak mi gestem naznačil, že mám projít. Běhmo měl červeno žluté, oči temné jako noc, byl skoro bez zubů, jen v bederní roušce. Snadno se dal přehlédnout. Splýval s okolím. Vypadal jako temný kout. Ale velmi mile a vstřícně mi ukázal cestu. Řekla bych, že jsem v životě neviděla tak tmavého člověka a on tak moc bílého. Navzájem jsme na sebe chvíli fascinovaně hleděli, pozdravili se kýváním hlavy ze strany na stranu a pak jsem kolem něj už v klidu prošla.

Za okamžik už jsem se ocitla u silnice. Už dříve jsem ji chvílemi zaslechla, ale neviděla. Udržované silnice většinou vedou nahoru nebo dolů, tedy do města nebo z města, do hor nebo z vrchů hor dolů. Nabrala jsem směr do města. Silnice se klikatila a každou chvilku projelo nějaké auto, autobus nebo tuk-tuk. Dopravní prostředky nejrůznější kvality technické i estetické. Tuk-tuk je motorka-tříkolka se střechou a se zadním sedadlem pro dvě nebo více osob, které sedí natěsno vedle sebe. Je to vlastně nejlevnější taxík, který se používá především na krátké vzdálenosti a po městě. Každý tuk-tuk byl jiný, nejen barevně, ale i výzdobou uvnitř. Nemluvě o rozdílnosti jejich technického stavu. Říkala jsem si, že každý tuk-tuk byl zrcadlem svého provozovatele. Většinou jezdí hodně divoce, a tak všechny ozdoby a ozdůbky, sošky a bůžky mají perfektně připevněné. Kráčím dolů do města, sem tam někdo přibrzdí, tuk-tukáři se ptají, kam jdu, a nabízí, že mě svezou. Já zatím odmítám, stejně ještě nevím, kam jdu, kam dojdu a jak se to tu jmenuje. Jednoduše a prostě tudy někudy kráčím a líbí se mi to, pozoruji cvrkot kolem. U silnice je celkem rušno. Sem tam nějaký obchůdek s vodou a krupinkami, nějaké ovoce a bůhví, co všechno. Nic pro tuto chvíli nepotřebuji.

U silnice vidím ohromný strom. Někáký mladík z něj trhá ovoce a hází ho dolů svojí mamince. Nevím, co to je. Usmívám se a z rozvernosti přistupuji blíž a tentokrát se ptám já, co to je za ovoce, a přitom nastavuji a nakrčuji nos, že si chci přičichnout. Paní se usmívá a velmi ochotně mi jeden kus podává. Říká, že je to mango. Jo mango? Jasně, to znám, i když toto je prostě asi srílanský druh. Je velké jako avokádo, úplně zelené, ale tvar placatého vejce si drží. Ten obrovský strom rostl podél silnice, stejně jako u nás třeba třešně nebo jablka. Kdo jde okolo, tak si je prostě utrhe.

U dalšího velkého stromu dělal nějaký muž hrozný rámus. Když jsem ho mījela, tak na chvilku přestal. Zvedla jsem oči, proč nebo na co dělá takové „bubu bubu“, a zahlédla jsem opičku. Byla miloučká. Zastavila jsem se, že se na ni budu chvilku koukat a šmátrala jsem po fotoaparátu, abych si ji vyfotila. Volně pohybující se opičku jsem ještě neviděla. Ta využila té chvilky klidu a přesouvala se, kam asi

původně chtěla. Začala jsem ji fotit a přibližovala se k ní, ale cítila jsem z ní nebezpečí, ty její divoké oči a pružné tělíčko. Byla doma, volná a svobodná. To není jako v ZOO, kde jsou opičky zavřené v kleci. Tam víš, že se jich nemusíš bát. Tady je to z očí do očí. Je dobré si uvědomit, že jsem v zemi, kde je ještě příroda divoká, opravdová, a platí tu prostý zákon – kdo s koho. Najednou jsem měla pocit, že ta roztomilá opička na mně chce skočit. Raději jsem začala pomalu couvat, trochu jsem se vzdálila a uviděla celou opičí rodinku. Spoustu malých opiček, jak řádí na stromě. Pán, který je odháněl, se usmíval, ale přitom mě bedlivě sledoval, kam až se svou troufalostí půjdu. Troufalostí a hlavně nezkušeností.

Přibližuji se k městu, ale aut nějak ubývá, provoz je stále slabší. Mnoho aut bylo zaparkovaných u kraje silnice, podél které se třepetaly bílé praporky. Asi po 500 metrech byla přes celou silnici zavěšená bílá plachta-transparent ve tvaru brány. Lidé vycházeli z domů v bílém. Asi nějaká svatba, říkám si. Kde je nevěsta? A místo toho uvidím rakev. Přesně stejný výjev i pocit jsem měla v ayahuaskové vizi v Peru. Lidé v bílém a netušila jsem, jestli je to svatba, nebo pohřeb. Nakonec to byl také pohřeb. Ano, bílá smrti sluší, smrt je oslava čistoty a transformace. Tady si ale lidé povídali a spíš se na sebe vzájemně usmívali, než aby plakali nebo naříkali. Je to tak jiné než u nás. Nechtěla jsem narušit obřad, a tak jsem se rozhlížela, kam se přesunout mimo průvod. Ale přidal se ke mně jeden stařík a začal se vyptávat, odkud jsem, a bylo příjemné mít pocit, že je úplně v pořádku, že tady kráčím v průvodu společně s domorodci. Pomaličku jsme kráčeli dolů a průvod se zvětšoval a mohutněl. Protože jsem přece jen nebyla tak vhodně slavnostně bíle oblečená jako ostatní a průvod šel pomaloučku, rozloučila jsem se se starým pánem. Ještě mi ukázal, jak nejlíp se z průvodu dostat. Musela jsem kličkovat mezi zastavenými auty a tuk-tuky a vyplést se z davu. Někteří bílé odění mi zamávali na cestu a zakývali hlavou. Pohřeb je událost, slavnostní chvíle, oslava života. Není důvod ke smutnění. Rozloučit se přišli snad opravdu všichni. Umřel starý pán, kterého tu měli rádi. Jak se říká v českých krajích „měl to hezký“. A já byla při tom, na bílém pohřbu.

Bouřka

Každé dopoledne bylo pořádné horko. Když jsem vyšla ven, hned se mi zamotala hlava. Musela jsem nosit šátek na hlavě, bránit se před nápořem tak silného slunce a před vedrem. Odpoledne mezi 2–4 hodinou se vždycky zataáhlo, přišly mraky, obloha zešedla, někdy sprchlo, ale velmi příjemně, deštík byl teplý a osvěžující. Je období, kdy nastává doba monzunu, a to značí deštivé počasí. Na Srí Lance mají jen dvě roční období. Sezónu, kdy je velmi příjemně a slunečno a Srí Lanka je plná turistů, kteří křižují z místa na místo, vyhledávají atrakce a zajímavosti nebo se povalují na pláži. Pak je tu období monzunu, kdy je dopoledne šílené vedro a odpoledne začne pršet a postupem času je déšť intenzivnější a intenzivnější, až prší i několik dní v kuse nebo jsou strašná vedra. Jsem tu právě v mezidobí těchto dvou období. Mám tu takový zaběhnutý režim. Ráno vstanu, chvíli medituji a cvičím, pak jdu na snídani a dopoledne v tom horku maluji v pokoji, kde je klimatizace. Později, když se zataáhne, jdu ven. Dnes jsem byla tak zabraná do práce, že jsem si ani nevšimla, kdy obloha potemněla. Rychle jsem se sbalila. Chtěla jsem dnes prozkoumat další místa, kde jsem ještě nebyla, nabrat ještě jiný směr. Ale v ulicích jsem neměla moc štěstí. Samá zástavba a slepá ulička. To se mi ještě nestalo. Chvíli jsem tu bloudila, snažila se nabrat nějaký nový směr a přitom jsem hleděla z vrchu do údolí, kde byl ruch. Nechtělo se mi do města, chtěla jsem něco nového.

Na protějším kopci jsem zahlédla ohromného Buddhu, který hlídá město Kandy. Vidím ho v dáli každý den z hotelu. Než jsem se přiblížila k jeho pravé straně, z jeho levé se blížila hustá černá mlha, která nesla déšť. Zdálo se mi, že tohle není obvyklý déšť, a tak jsem se rychlým krokem vracela do hotelu, abych si raději vzala pláštěnku. Obloha byla temná, zvedl se vítr, který mě popoháněl, a poslední metry k hotelu už jsem dobíhala. I tak už mě zkrpily první kapky. Schovala jsem se pod stříšku svého hotelu a vidím, že to opravdu není obyčejný deštík, který tu bývá každé odpoledne, ale že se blíží pořádná bouřka. Blesky už křižovaly oblohu, kolem třesly bouřkové rány a já byla zvláště vzrušená. Úžasná síla, která šla s bouřkou, a zároveň očista přírody, lidí, napětí, přetlaku. V rychlosti jsem na pokoji lapla pláštěnku a vběhla do toho slejváku. Recepční se nadechl, ale nestihl mi nic říct. Namířila jsem si to na místo, které jsem si oblíbila. Po pár metrech jsem už byla samozřejmě úplně mokrá od pasu dolů, ale energie té bouřky mě hnala. Kolem mě litaly hromy a blesky, nebe bylo temně modrošedé, jen blesky si prosvětlovaly cestu. Zastavila jsem se u rozestavěného domu, kde jsem se schovala pod střechou. Tady jsem byla sama. Jen já a duch bouře. Jeho burácející zpěv mě strhnul ke společné bouřkové písni. Postavila jsem se ve směru, kam kráčela bouře, a z plna hrdla křičela s ní. Z tabáku jsem si vytvořila ochranný kruh a meditovala o síle, strachu, kosmické jednotě. Ocítla jsem se pod pláštěm ohromné bouřkové „bytosti“, která kráčela krajem. Její žíly byly blesky, její krev byl déšť a pláštěm byla mlha. „Bytost“, která kráčí krajem ve své důstojnosti, síle a magičnosti, je nepřehlédnutelná a mocná, pro život na Zemi životadárná i ničivá. A když je ten střet tak těsný, už pak není nic jako dřív. Prostě tě ta energie ovlivní, inspiruje nebo úplně položí na lopatky. Cítila jsem smrt, byla na dosah ruky, blizoučko. Znovu jsem si uvědomila strach ze smrti

a zároveň strach z tak mocné síly. A překvapilo mě i uvědomění si své vlastní síly, i z té šel strach. Byl to hodně silný okamžik. V tu chvíli jsem s vděčností a pokorou přijímala přítomnost s největší intenzitou prožitku, které jsem byla schopná. Byla jsem uvolněná, odevzdaná a čistá; a zase je tu ten pocit, že se něco mění.

Krůček po krůčku mě tyto události proměňovaly, posunovaly moji vnitřní životní sílu. Začala jsem pociťovat tyto změny jako dveře. Je přede mnou mnoho dveří a postupně je otvírám. A tentokrát to byly významné dveře o pravdivosti, síle, statečnosti, víře a přijetí. Tak jsem to vnímala.

Botanická zahrada

Po úžasném, dramatickém, a tak intenzivním zážitku s bouřkou jako by bylo všechno málo. Málo barevné, nedostatečně silné, málo zajímavé. Najednou jsem byla jako rozmazlené dítě, které touží po atrakci, chce něco zábavného, akčního, veselého. Tak jo, dnes se nechám bavit. Zvířátka nebo kytičky? Rozhodla jsem se pro kytičky. Dopolední teploty se stále drží přes 30°C.

Dávám si záležet na tom, abych chodila velmi slušně oblečená. Neznamená to oblečení krásné, ale praktické. Takže jsem zahalená od hlavy až po kotníky. Moje původní barva pleti se tedy nemění. Mám na sobě velmi volnou vzdušnou modrou košili a černé, také volné vzdušné kalhoty, které neprozrazují o mém těle vůbec nic. Je to docela důležité, protože už tak jsem nápadná a nechci moc na sebe upoutávat pozornost. Chci, abych působila seriózně, aby se ke mně lidé chovali slušně, uctivě – a to se mi daří. Šátek na hlavu je praktický, protože bez něj bych hned dostala úpal. Místní ženy mají na sobě většinou dlouhou sukni a halenku nebo hinduistické sári nebo muslimské šaty, podle vyznání.

Vstoupila jsem do botanické zahrady, která je údajně nejkrásnější na Sri Lance. U vstupu jsem dostala plánek, jak se tu orientovat. Bylo horko, a tak jsem si to namířila podle plánu k jezeru. Napoprvé se mi to nepovedlo, divné. Mapy a plány mám opravdu ráda. Aha, jezero bylo v rekonstrukci. A tak jsem se jen poflakovala po zahradě, kde byly všechny možné květiny, které mám doma v květináčích, ale tady byly obrovských rozměrů. Zahrada byla nádherně udržovaná. Bambusové lesíky z mnoha druhů bambusu měly speciální koutek, agáve se předváděly v podobě mohutných ježků na upraveném trávníku, květiny neznámých a známých druhů, uspořádané v barevné harmonii záhonů. Pestrost a vůně. Vodní rostliny měly svůj vlastní vodní altánek s pletivem a roztodivné orchideje celý pavilon. Vše krásně uspořádané a upravené, pastva pro oči i harmonii duše. Po cestičkách se procházely rodinky s dětmi, které běhaly sem a tam. Všichni jsme hledali stinná zákoutí, rodiny, mladé dvojice i já. Našla jsem si místo pod nižší palmou. Sedla jsem si a jen tak pozorovala, jak lidé chodí okolo a děti si hrají. Nejspíš protože jsem tady tak potichoučku seděla sama, začala se ke mně stahovat zvířátka. Ptáčci, jen krok ode mne, se hašteřili a řešili svoje spory, anebo to bylo namlouvání? Čipmánci se honili okolo mě a předváděli svojí hbitost a všudypřítomní krkavci pořád jen breptali.

Moje místo asi bylo lákavé, protože se tu každou chvíli objevila nějaká mladá dvojice, jen nahlédli, jestli je u té palmy místo, a když zjistili, že by tu nebyli sami, šli dál. Aha, milenci hledají skrytá místa. A tak jsem to vlídné místo uvolnila a pokračovala v obdivování, tentokrát opravdu skvostných, snad více jak stoletých stromů. Pak jsem pochopila, že ani ve skrytých koutech zahrady není dovoleno milencům se příliš oddávat lásce. Uviděla jsem zřízence, který po zahradě chodí a krotí vášně dvojic. Ani v těch nejtajnějších a nejukrytějších koutech zahrady nebyla láska – na veřejnosti – povolena. Došla jsem k opuštěnému altánku, kde byl stín a nádherný bambusový les. Ale ze všech stran sem bylo vidět, takže pro milence nepoužitelné. Ovšem pro moje uchozené a už bolavé nohy velmi příjemné do chvíle, než mě objevili otravové. Začali si na mě pochutnávat moskyti, nějaké mušky a velcí mravenci. Chtěla jsem si s nimi dohodnout příměří, ale přiletěl havran a začal na mě pokřikovat a zvědavě si mě prohlížet. Byl tak blízko a vůbec se mě nebál. Naopak,

zavolal si ještě kámoše, ať se jde na mě také podívat. Pak přiletěl další a další, začali se tu střídat a zvědavě na mě pokukovali a krákali. Jako by se ptali, co tam dělám? Zřejmě byli na lidskou přítomnost zvyklí, možná očekávali, že dostanou něco k snědku, prostě byli zvědaví. Hodně mě to s nimi bavilo. Navíc po dobu, kdy tu se mnou byli, po muškách, co koušou, jako by se slehla zem, zmizely. Snažila jsem se napodobit řeč havranů, a to je bavilo. Myslím se mi dost smáli.

Když jsem odcházela, dal se se mnou do řeči, pro změnu, nějaký starší pán. Hodně jsem ho zajímala, osamělá blondýna bez doprovodu. Prostě to zkusil. Chtěl moje telefonní číslo, možná i něco jiného, každopádně to vypadalo, že se rozhodl vzít si mě za ženu. Ale nebyl to můj typ. Tak jsem raději prchla. Od chvíle s havrany se něco změnilo. Možná mi narostlo havraní peří nebo jsem začala být více otevřená, vnímavá a chápající. Co já vím. Lidé mě začali na chodníku zastavovat a fotit se se mnou. Usmívali se na mě, byli tak přátelští a já jim úsměv oplácela. Už vím, že úsměv je tady výrazem přátelství a určitým druhem pozdravu. Takže když se na mě kdokoliv v parku zvědavě podíval, tak jsem se usmála a mírně zakývala hlavou ze strany na stranu, jak to dělají. Oni se hned rozzářili.

Pak jsem procházela úžasnou palmovou alejí, kde palmy dosahovaly snad deseti metrů. Tady jsem potkala dvě dívky z muslimské školy, které si mě zvědavě prohlížely, špitaly si a pochichtávaly se, jak už to děvčata dělají. Usmála jsem se a ony byly nadšené. Hned se snažily vzpomenout na hodiny angličtiny a vymáčkout ze sebe nějakou větu nebo alespoň slovo. Ze dvou děvčat se během pár minut stal houf. Některé zvládly se anglicky zeptat, jak se jmenuji a odkud jsem. A švitořily, že jsem krásná a pořád dokola. Myslím, že víc slovíček už si nemohly vzpomenout. Dívky na sobě měly velmi krásné černé muslimské šaty a šátky. Některé byly vyšívány korálky a jiné měly velmi jemný tisk, anebo byly úplně celé černé. Materiál působil velmi příjemně. Řekla jsem jim, že jsou také velmi krásné a mají nádherné šaty. A pak jsme mluvily zjednodušenou angličtinou, snažila jsem se, aby mi rozuměly. Ptala jsem se jich, odkud jsou ony, jak se jim líbí ve škole, a zda mají hodného učitele. A jestli si je mohu vyfotit. Všechny se horlivě poskládaly před objektiv, a pak chtěly ještě fotku se mnou, a pak ještě fotku s kámoškou a se mnou, a tak fotoaparát putuje z jedné ručky do druhé a fotíme se v různých skupinkách. Došly jsme společně jejich učitele, který se se mnou dal také hned do řeči, a to už se holkám moc nelíbilo. Durdily se, nenechaly si to líbit, protože já byla jejich úlovek. Tuhle paní jsme si našly my a my si s ní chceme povídat, a basta. Pochopila jsem to rychle, usmála jsem se na pana učitele, a ten poodstoupil, aby měly dívky dost místa kolem mě. A lekce angličtiny pokračovala. Bylo to legrační, pořád dokola se snažily vyslovit moje jméno Martina, aby si ho zapamatovaly a pořád to nějak komolily. Asi to pro ně bylo těžké, ale bylo to milé a legrační. Při loučení se mě některé nechtěly pustit a se smutnými obličejí a těžkým srdcem se vracely zpět k ostatním. Milé setkání. Pytel s obdivovatelkami se roztrhl, kde kdo mě žádal o fotku. Připadala jsem si jako popová hvězda. Měla jsem pocit, jako bych byla pozorována každým, koho mímám a další a další lidé mě žádali o společné foto. A mnozí si mě fotili nenápadně, abych to jako neviděla. Když jsem později opouštěla botanickou zahradu, byla jsem ve spoustě fotoaparátů, v dobré společnosti květín z botanické zahrady.

Mířím k východu ze zahrady, ale nějak ho nemohu najít. Opravdu mám plánky ráda, ale podle tohoto se mi nedařilo se zorientovat. Hledám nějakou orientační cedulku, ale z té také nejsem moudrá. Musím se sama sobě smát. V lese bez mapy se neztratím, a tady v botanické zahradě s plánkem v ruce nejsem schopná najít východ?

A tak se tu motám asi hodinu v kruhu. Jsem už unavená, a tak si prostě sednu pod strom a čekám na znamení. Nebo až konečně zaprší, aby se pročistil vzduch i moje hlava. Pak jsem zpozorovala, že se blíží déšť, a všimla si, že se někteří lidé pomalu zvedají a odcházejí. Nenápadně jsem je následovala a opravdu mě dovedli až k východu. Zase děkuji, za úžasný den v botanické zahradě, flóře i fauně za tolik krásy a lidem za vlídnost a přízeň. A také, že mi ukázali cestu ven.

Pijavice

Zahrada byla úžasná, ale uvědomovala jsem si, že to všechno také roste kolem mě. A to ve své přirozenosti a divokosti. Už mi zbývá poslední volný den v této lokalitě a znám správný směr, který vede až k lesům. Ale ráda bych došla až tam, kde nikdo nebydlí, kde je opravdová horská džungle. Jen přivonět. Jen se dotknout a nakouknout. Vím, že je to nebezpečné pro člověka, který není moc znalý a navíc nemá mačetu, která je pro pohyb v džungli nezbytná. Ale chci tam alespoň dojít. Vydávám se velmi sebevědomě... směr tam někam. Míjím vesničku a každý, kdo stihl vyběhnout ven, mě zdraví. Děvčata zvědavě vykukují z domů, mladíci na sebe pokřikují z cesty na cestu, tedy z kopce na kopec a sdělují si, že jdu. Prostě nenápadná rozhodně nejsem, to se mi jaksí nedaří. Když jsem pozdravila celou vesnici a polovině z nich jsem stihla říct, že jsem z Evropy, a že jdu tam někam, znovu se ocitám na dalším kopci, kde zase o vrstevnici níž je další vesnice, kterou už naštěstí neprocházím. Lidé jsou tu tak zvláštně poseti po kopcích a chodí sem a tam. Občas je tu vidět i nějaký ten domeček.

Potkala jsem mladíka a ten mě chtěl doprovázet. Bylo jasné, že mě jemně, ale přece jen tlačí někam, kam nechci. Nevěděla jsem proč, ale cítila jsem, jen intuicí, že to není můj směr. Tak jsem se s ním několikrát trpělivě rozloučila a šla si svojí cestou. U jednoho velmi pěkného domu mě zastavil pan domácí a nabízel nápoje a tak. Už jsem neměla problém ho odmítnout a říci mu, že mám všechno svoje a že jdu tam někam. Ukázal mi tedy směr. Řekl, že tam býval velmi starý chrám a jestli chci meditovat, tak to je dobré místo. Moc jsem mu nevěřila. Sama jsem si potřebovala ověřit, jestli právě tohle místo bude to pravé. Zkusit, zda ucítím, jestli je to místo pro mě dobré nebo ne. Tady už pomalu začínala džungle. Vydala jsem se tou cestou, no, spíš necestou.

Byl to příkrý sráz, plný kamenitých bloků, které už pohltila divoká příroda. Cítila jsem, že tu je jiná atmosféra. Něco tady bylo jinak. Měla jsem chuť na chvíli spočinout. Usedla jsem na kámen uprostřed svahu a obdivně koukala skrze stromy. Ale pořád to nebylo to místo, které jsem hledala, a tak jsem pokračovala v cestě dál. Uvědomovala jsem si, že mám už jen asi půl hodiny, abych našla moje magické místo. Pokračuji v celkem náročné cestě a najednou ucítím palčivou bolest na palci. Koukám, cosi se mi kroutí na noze. Ani si nemohu v panice vzpomenout, jak se to jmenuje. Pijavice. Rychle mi proběhnou hlavou všechny možné filmy a články, co jsem kdy o pijavicích slyšela a viděla. Vytahuji zapalovač, rozhodnutá jí podpálit zadek, aby se sama pustila. To bylo první, co mě napadlo. Než jsem ten zapalovač našla, měla jsem pocit, že to trvá celou věčnost. Bolelo mě to čím dál víc. Pijavice se po mém zásahu pustila, ránu po přisátí jsem ještě potřela Tee tree olejíčkem, který s sebou stále nosím k desinfekci všeho možného. Oddechla jsem si „uť“, zvládla jsem to. A najednou vidím, že mám na chodidle další pijavici, no tak to snad né! A tak jsem proces zopakovala, ale už rychleji a zkušeněji. A pak jsem přidala do kroku, abych už byla pryč z této pijavicové zóny. Vyběhla jsem ten kopeček jako nic, popoháněná mrškami pijavicemi. A když jsem ten kopec vyběhla, objevil se přede mnou opět ten neodbytný mladík. V první chvíli to byl šok, vlastně po zážitku s pijavicemi jsem se skoro polekala. Měla jsem pocit, že se mi tam ten kluk jenom zdá. Ale on na mě brebentí a usmívá se a říká, že jde se mnou. A protože jsem se doposud potkala jen s lidmi,

kteří mě chránili, řekla jsem si, no dobrá, třeba na mě číhá někde opravdu nějaké nebezpečí. Co já vím, jaké. Navíc – další pijavice se mi přísála na nohu. Když ji ten mladík uviděl, normálně ji vyškubl a vůbec se s tím nepáral. Jen jsem polkla a ani jsem neměla odvahu vytáhnout olejíček a desinfikovat si to. Asi to není nic mimořádného, uklidňovala jsem sama sebe. Pokračovali jsme tedy společně po cestě, a já hodně pozorně sledovala, kudy jdeme. Došli jsme až na kraj velmi hustého lesa. Vedla tam uzoučká cestička, ale celé to okolo mělo charakter džungle. Tak tohle je to místo, kam jsem chtěla dojít! Vysokánské stromy, z nichž visely liány jako provazy. Na cestu před sebou jsem viděla jen asi na první dva metry. Dál už jen zeleň, která se slívala v jedno velké zeleno. Tak pro dnešek jsem skončila. Za dvě hodiny bude tma a mám co dělat, abych se stihla vrátit za světla. Poděkovala jsem mladíkovi za doprovod. Řekla jsem mu, že se musím rychle vrátit zpět do hotelu, aby mě tu nezastihla tma. Ale mladík měl se mnou jiné plány, evidentně jsem se mu líbila, a to že bych mohla být jeho matkou, mu bylo úplně jedno. Stále vymýšlel nějaké finty, jak mě zadržet, jak mě přemluvit a jak mě získat, nejspíš k erotickým hrátkám. Ale já kráčím svižně kupředu, vím, že i tak stihnu svůj návrat do hotelu před setměním jen tak tak. Když míjíme jakési zválené místo v trávě, mladík mi ho ukazuje a šibalsky říká, že to je hodně vhodné místo. Nejdřív jsem vůbec nepochopila, čím je to místo mimořádné a nač by mohlo být tak moc dobré, ale pak mi svitlo. Ne, opravdu nemám chuť, milý chlapče, se tu s tebou válet v trávě, jak to dělají zvířátka v lese. Otočím se razantněji a mladík konečně pochopí, že se mnou nic vzrušujícího nezažije. Přesto to znovu zkouší a vymýšlí a nabízí různé varianty našeho dalšího možného společného programu. Má to marné. Zkusí tedy na mě fintu, že je strašně smutný a bla bla... A tak mu na rozloučenou ubalím cigáro, popřeji mu hezký večer. Mladík ještě chvíli se mnou kráčí po cestě. Já mám už ale delší dobu ostré tempo. Nechává mě tedy jít. Ale za chvíli mě zase doběhne a dělá smutný obličej, to se opakuje asi dvakrát, ale pak to definitivně vzdává a vrací se po cestě zpátky.

Já prchám kupředu, do hotelu, ale přede mnou je ještě dost dlouhá cesta. A sluníčko mě opustilo, odebralo se ke spánku za kopce. Je tma. Krajina se změnila, orientační body zmizely a cestiček je tu mnoho. Další zatáčka a další, tady bych už měla vidět to kriketové hřiště, ale je tma jako v pytli, žádné světýlko a žádní lidé, koho bych se zeptala. Trošku jsem znervóznila, ale musím jít stále dál. Nevidím na krok. Jen tuším cestu před sebou. Ostatně, mám na to celou noc, uklidňuji se. Je příjemná vlháká noc. V dálce jsem zahlédla nějaké světlo, takže mířím tímto směrem, a ejhle, už jsem zahlédla mě známé kriketové hřiště. Obavy ze mne spadly, tady už to znám. Ještě kousek a budu doma. Přede mnou se náhle rozsvítilo město a na okolních kopcích poblikávala světýlka rozsetých domků, která se podobala hvězdné obloze.

Když jsem se vrátila do hotelu, pan recepční byl opravdu rád. Spadla z něj starost, kterou si o mě dělal. Takhle pozdě jsem se ještě nikdy nevrátila. Uvědomila jsem si, že začínám být sebejistá a že bych měla být opatrnější. Les v noci není nic pro mne. Nohy mám bolavé, ošlehané od trávy a z ran od pijavic mi ještě stále teče krev. Ale jsem zase v bezpečí. Zítřejší cesta bude možná pro mě fyzicky mnohem náročnější.

Posvátná stopa

Ráno po snídani se pan recepční se mnou loučí. Byl velmi laskavý, zavolal mi tuk-tuk a domluvil, aby mě tuk-tukář posadil na autobus, který jede do Nuwara Eliya. Když jsme přijeli na autobusové nádraží, byla jsem panu recepčnímu vděčná ještě více. Na nádraží mumraj, asi sto autobusů, stále nějaké přijížděly a odjížděly, prostě šílený cvrkot. Nedovedu si představit, že bych v tom zmatku našla ten svůj. Muž, který mě přivezl tuk-tukem, se pořád vyptával, až jsme konečně dojeli k tomu správnému autobusu. Předal mě pomocníkovi řidiče a průvodčímu v jedné osobě. Ten jednou rukou lapl moje zavazadlo a druhou zvedl nějakého mladíka ze sedadla, abych si mohla sednout. V první chvíli jsem byla v rozpacích, ale protože zvedl mladého muže, tak mi to zas tak moc nevadilo. A po několika hodinách jízdy jsem mu byla opravdu hodně vděčná. Seděla jsem na svém místě jako pecka a z místa se ani nehnu. Byla jsem šťastná, že to místočko mám. Vedle mne seděl velmi slušně oděný pán se synem a z druhé strany milenecký pár. Po očku po mě ze zvědavosti pošíhávali. Lidé pouštěli sednout jen rodiče s malými dětmi. Autobus byl celou dobu úplně plný a spousta lidí stála.

Po čtyřech hodinách jízdy jsem na pokyn průvodčího vystoupila z autobusu, celá zděvenělá, udrncaná, ale šťastná, že jsem na místě. Cítila jsem se dobře. Cestovat autobusem zvládám, je to cenově výhodné. V penzionku, který je velmi blízko nádraží, se mě recepční vyptává na všechno možné. Řekla jsem mu o plánu, že chci vyjít horu Adam's peak neboli Adamův štít. Přečetla jsem si už dříve, že je to „energetický vír“. A protože jsem nečekala mnoho spirituálních zážitků, tak jsem si už doma naplánovala, že alespoň zde udělám nějakou práci na sobě. Vlastně jsem předem netušila, že i předešlý čas mi dá mnoho spirituálních prožitků, které pro mě budou stejně významné a přínosné. Teď už vím, že nyní budu vlastně jenom pokračovat v cestě, která je víc spirituální, než jsem očekávala.

Jsem dost hladová. Včera jsem jen snídala a dnes jsem také měla jen snídani. Navíc jsem dost unavená z předchozího dne, kdy jsem se toulala po horách. V autobuse jsem nadšeným koukáním z okna a kolem sebe neusnula, a tak si říkám, že se najím a odpočinu si. Teprve pak pořeším, jak se dostat k posvátné hoře.

Pan recepční kroutí hlavou: „Chceš taxi?“

„Ne, to rozhodně nechci, je to drahé, vezmu si tuk-tuk.“

„No to teda nedoporučuji. Taxíkem jsou to tři hodiny jízdy!“

Tak to byl šok. „Co...? Tři hodiny? Sakra. Tak si vezmu autobus, ten není tak drahý.“

„Ale madam, to budete muset přestupovat a je to dost složité. Kdy chcete vyjet?“

„Je mi to jedno. Chci tam jít v noci.“

„No tak já ještě něco zjistím a dám vám vědět.“

Byla jsem docela unavená, ale začala jsem brát ty věci tak, jak ke mně přicházely. Tak jsem to nechala na osudu. Věřila jsem, že se to nějak poskládá. Únavou jsem padla do postele a už jsem skoro usnula, když slyším za dveřmi „Martyna...!“

Vystřelím z postele.

„Martyna, jestli chceš, tak teď odjíždí taxi se dvěma turisty. Budeš to mít levnější, ale musíš jet teď! Chceš?“

Neváhám ani okamžik. „Jasně, vezmu si jen něco na sebe a jdu.“

Vím, že Adamova hora je druhý největší kopec Srí Lanky (2.243 m. n. m.) a večer tam bude zima. Ale teď je teda dost vedro. Prostě si vezmu pláštěnku a svetrík a vodu. V rozespalém modu mě nic jiného nenapadlo. Rychle opouštím pokoj, takže za sebou nechávám všechno dost rozházené. Nasedám do taxi se dvěma Anglány. Také chtějí vylézt na Adamovu horu, ale berou si všechny věci, protože mají zabukovaný hotel někde blíž. Asi jsem to měla udělat také tak. Teď už je ale na to pozdě. Od počítače z tepla domova jsem to viděla trochu jinak. Snažím se ještě usnout v autě, ale moc se mi to nedaří. Cítím, že mám hlad, ale snažím se nepřipouštět si to. Už několikrát jsem absolvovala vision quest a tam nejím a nepiju tři dny, tak proč bych nezvládla tuto cestu? Řidič je sympaták, povídáme si. Anglani se válejí na zadním sedadle a cosi si štěbetají. Zjistila jsem, že rozumím víc srílanské sinhálské angličtině než rychle mluvícím mladým spontánním Angličanům. Několikrát jsem se musela omluvit a požádat je, aby zopakovali, co mi řekli, protože jim nerozumím. Byl to mladý pár svobodných lidí, kteří si evidentně užívají života – zábava, moře, hudba. Po hodině už jsem si povídala s řidičem jenom já. A po dalších třech hodinách se začíná stmívat a blížíme se k našemu cíli. Teprve teď mi začíná docházet, že jsem opravdu daleko od svého hotelu a že tu mám jen pár věcí. Něco jako když si jen vyjdeš do města a vezmeš si kabelku. Trochu obavy mám. Třeba mi bude zima? Nebo budu potřebovat nějaké jiné věci? Prostě uvidím, co bude. A také se uvidí, jak se dostanu zpět. Řidič byl evidentně dost nervózní, že jdu tak sama a v tuto dobu a že nemám odvoz. Ale já jsem prostě nic nevěděla, netušila jsem, jaké nástrahy mě čekají, takže jsem byla v klidu. Mladý pár vystoupil u hotelu a řidič dostal čaj.

„Také si dám čaj, ale jen šálek“ říkám paní, která mě přesvědčuje, ať u nich zůstanu. Ne, půjdu dál, ale dám si šálek čaje.

„To není možné, jen celou konvici, madam“. „Tak to né, protože já pokračuji tady s panem řidičem dál!“ Když řidič zjistil, že nedostanu šálek čaje, tak mi podal ten svůj a rozdělil se o něj se mnou. Podle mě to bylo úžasné! Hotelovému personálu se to ale nelíbilo, a tak nás požádali, abychom opustili jejich parkoviště, a to hned. Řidič jménem Nishantha jen kroutil hlavou a byl z toho smutný. Říkal, že jako na celém světě, jsou tady lidé dobří, ale i ti druzí. Řekl mi, že zde jsem v turistickém zlatokopeckém dole a tady se prostě rýžuje. Tak ať si na to dám pozor. Pokračovali jsme v cestě a už jsem viděla, jak začíná ten turistický ráj, jeden stánek za druhým. Je osm hodin večer a většina stánků je otevřená. Nishantha se ptá, jak daleko ještě může jet autem. Chce mě odvézt co nejdál. Při loučení mi ještě podává nějaké sušenky a přeje mi dobrou cestu a aby mi všechno dobře dopadlo. Jsem dojatá.

Když odjíždí, začínám se cítit jako na nafukovací matraci, někde uprostřed moře. Všude kolem stánky s plyšáky, čepicemi a cosi plastového blikajícího, sem tam nějaký Buddha, laciná Srí Lanka, pozlátka, nic pro mě. Jsou tu i stánky s občerstvením, ale nějak nemám chuť teď řešit jídlo. Už je tma, jen stánky lemují cestu směrem nahoru. Cítím se trochu osaměle, ale po společnosti moc netoužím. Míjím buddhistický stánek, kde žehnají poutníkům na cestu. Já však pokračuji v cestě.

Vstoupím do ohromné brány a míjím další buddhistický stánek s oltářem. Kyne na mě jeden buddhistický mnich. Přistoupím k němu a hned mě žehná na cestu a ovazuje mi okolo ruky bavlněný náramek. Považuji to za velkou čest, sama bych si pro požehnání nešla. Dám jim dar formou peněz a pokračuji v cestě, chráněná tímto požehnáním. Jdu pomalu, protože mám dost času. Snažím se jít tak, abych si uvědomovala každý krok, a nechci být rušená dalšími poutníky. Přece je to pouť o mě samotné. Přidá se ke mně pes. Prostě se kolem ochomýtlá a jako by cítil, že jsem sama

a že nějakou společnost na cestě je dobré mít. A on je ten pravý. Měl pravdu. Několik návrhů na společnou cestu už jsem odmítla. Když se zastavím, on se zastaví se mnou, lehne si opodál a čeká, až se zvednu. Dokonce když okolo mě prošla nějaká hlučná skupinka, vyrazil na ně, ať neobtěžují. Byla jsem hrdá, že mám takového společníka a ochránce. Po hodině společného putování se rozhodl vrátit zpět. Několikrát jsem se ohlížela, jestli se nevrátí, ale už jsem ho neviděla. Pokračuji tedy sama. Cesta vede pořád nahoru. Pár schodů a zase pár schodů a pořád dokola. Na pouť se v tento čas vydávají hlavně místní lidé. Tím myslím lidé ze Srí Lanky. Turisté vycházejí až okolo 2 nebo 3 hodiny ránní, aby zahlédli na vrcholu hory svítání. Ale pro místní je to posvátná pouť, na kterou chodí všechny možné věkové skupiny. Je pro ně důležité dojít až na vrchol, tam se pomodlit a nechat tam své trápení nebo šeptat svá přání. Většinou chodí bosí. Tak, jak se chodí v chrámech. Cesta je kamenitá a schodů přibývá.

Stále se setkávám s jednou skupinkou. Je to velká rodina. Vede je muž a jde asi s šesti ženami, třemi dalšími muži, dvěma mladíky a dvěma děvčaty školního věku. Muž mi předvádí, jak mám chodit do schodů. Koukne před sebe a velmi rychle vyběhne několik schodů a mrká na mě, abych je vyběhla taky. Smějeme se a též je vyběhnu, ale pak funím jak sentinel, na rozdíl od něj. Pořád se chichotá a gestikuluje a na schodech pomalu tančí. Beru to jako dobré rozptýlení, ale když se zastavím, protože už nemůžu, tak se zastaví celá skupina a odpočívají se mnou. Po chvilce jsem pochopila, že mě pro tuto cestu adoptovali. Ženy mi zpívají do kroku a podporují mě. Když už nemohu, chytají mě za ruku a pomáhají. Tak nějak jsem se připojila k této úžasné rodince. Schody nekončí a jsou čím dál tím vyšší. Obdivuji všechny ty ženy, které jdou se mnou. Mají na sobě sváteční bílou halenku a bílou sukni. Ve tmě je krásně vidím. I když cesta je lemovaná svítilnami, ale jen pro orientaci. Já mám černé kalhoty a černý svetr, takže moc vidět nejsem. Jen blondátá hlava mi svítí. Je pořád šílené horko a jsem propocená. Asi je i dost vlhko, protože mám všechno mokré. Už začínám cítit únavu po celém těle. Když už chci zastavit, odpočinout si a nadechnout se, udělám ještě tak dva tři schody navíc, protože vím, že má únava není ještě tak strašná, abych tyto kroky nezvládla. Přesvědčování mé hlavy, že je to jen myšlenka, která mi vnucuje únavu, bylo náročné. A pak jsem to vzdala a vnímala jen schod a schod a schod a schod a schod a schod a zase s c h o d a zase schod a schod a schod.... Dostala jsem se do zvláštního rytmu. Vedle mě pobíhal chlapec z mé adoptivní rodiny a všelijak mě předbíhal a doháněl. Vnímala jsem jen jeho bosé nohy a jeho příjemnou rozpustilou energii. Vůbec jsem se na něj nemusela podívat, abych věděla, že je to on. Schody byly tak příkré, že se stačilo mírně naklonit a natáhnout ruku dopředu, abych se dotkla schodu přede mnou, který na mě teprve čeká.

Lidé stále cosi pokřikují a ostatní jim společně odpovídají. Myslím, že je to volání na podporu v chůzi. Bylo to nabíjející. Všichni se navzájem podporovali a byli k sobě neuvěřitelně ohleduplní. Vidím velmi starou paní, která se škrábe nahoru a podpírá jí asi vnuk, prostě velmi mladý hoch. Jdou velmi pomalu a všichni je musíme obcházet. Přesto to všichni dělají s velkou úctou a pochopením. Tak to je opravdová pouť. Ohlédnu se dolů do údolí a vidím cestu, kterou jsem urazila a nemohu tomu uvěřit. Připadám si jako na nebi, kde vede cesta, která se klikatí a je celá z hvězd. Něco jako hvězdný had. Ale hlava toho hada mě ještě čeká. Posledních pár metrů se vydám na vrchol jako první. Rodinka se potřebovala potkat celá, a tak na sebe čekají. Řekla jsem jim, že oni jsou rychlí a že já půjdu stejně tak pomalu, že mě brzy dohoní. Brzy jsem poznala vedle sebe mladíka podle jeho rozpustilé chůze. Doběhl mě během

pár minut. A muž, který si mě vzal pod svá ochranná křídla, přišel jen o pár okamžiků za ním. Na vrcholku hory jsme se museli vyzout všichni. Vrcholek je celý osvětlený. Posledních pár schodů a celý vrchol je vybetonovaný. Vstupní brána řadila příchozí do fronty, která vedla k velmi malému chrámu nebo spíš oltáři na vrcholu. Rodinka mě vyzvala, ať s nimi jdu do chrámu. Odmítla jsem, i když nerada. Tvrdohlavě jsem trvala na tom, že zde zůstanu do svítání. Bylo kolem půlnoci. Tak vstoupili do chrámu sami, a když odcházeli, znovu mi kynuli, ať jdu s nimi aspoň dolů. Ale i to jsem odmítla. Byla jsem dojatá z jejich starostlivosti o mne. Byli neuvěřitelní. Tak nádherné ženy a muži a děti. S nimi jsem si připadala jako opečovávaná princezna. Když jsem se s nimi rozloučila, najednou mi po nich bylo smutno.

Tak a teď jen vytrvat do svítání. Vstupní bránou foukal vítr s mlhou a moje tělo chladlo. Vlhké oblečení mě nehfálo, a během chvilky jsem se začala docela třást. Rozhodně tam nebyl prostor pro nějaké cvičení a skákání. Všude proudili poutníci a žádná odpočívadla tam nebyla. Lidé, kteří šli společně a čekali na sebe na schodech, překázeli zase nově příchozím. V klubičku schoulená tak, abych moc nepřekážela, začala jsem funět svůj teplý dech do pláštěnky, což bylo docela dobré a pomáhalo to. Takže teplo pořešené, říkám si. Ale s čím jsem nepočítala, byla nadmořská výška. Přece jen je to 2.243 m. n. m. a překonání této nadmořské výšky zřejmě ne každý zvládá dobře. Během chvíle mě rozbolela hlava. Bála jsem se pohnout, abych nedostala migrénu a někde se tam nepozvracela. Takže jsem se soustředila na bolest hlavy a na to, abych se přestala nekontrolovaně třást zimou a únavou. Každá minuta trvala celou věčnost. Tak rychle stárnout nechci. Přistupuji k chrámu. Je tam slušná tlačénice a zase všichni mají lekníny nebo jasmín. Já zase nic. Šmátrám v baťůžku po tabáku a vytahuji špetku tabáku a nějaké peníze. Odevzdám u oltáře, co mám, a jdu na nádvoříčko si na chvilku sednout na meditaci. Tam je docela příjemně. Někáký mnich do mikrofonu vypráví příběh nebo modlitbu svojí řečí, které jsem sice nerozuměla, ale bylo to příjemné a uklidňující. Na zemi mokro, a na bosé nohy mi dost táhlo. Moje hlava chtěla něco úplně jiného. Byla jsem jakoby v podivném snu. Tělo jsem cítila velmi bolestně, byla jsem tak omámená únavou a nedostatkem spánku i jídla. Po asi 15 minutách nás požádali, abychom se zvedli a pustili sem další poutníky. Celou noc tam proudili lidé a všichni chtěli odevzdat dar. Na vrcholu hory je otisk bosé nohy. Pro buddhisty je to otisk Buddhy, pro hinduisty otisk Shivy, pro muslimy Aláha a pro křesťany Ježíše. Každý si tam najde to své. V každém případě je to „vortex“ neboli „energetický vír“. Je to místo na zemském povrchu, vykazující relativně trvalé fyzikální anomálie. Na takových místech dochází nejčastěji k anomáliím elektromagnetickým, gravitačním, časovým a prostorovým. Tato místa jsou po celém světě. Jeden z nich na Srí Lance na Srí Pada, kde k vrcholu vede 4.800 schodů, které jsem právě zdolala.

Bolí mě hlava jako střep, jsem unavená, ospalá a hladová, a tak sestupuji do nížin s nadějí, že mě alespoň hlava přestane bolet. První zastávku jsem si udělala pod vrcholem, kde je oltář a zapalují se tu vonné tyčinky. U oltáře se naváže bavlnka, a jak kráčíš po schodech směrem nahoru, vyslovuješ v duchu svá přání. Po této nitce se přání – symbolicky – dostanou snadněji až k vrcholu, kde jsou vyslyšena. Teď už tam byla ohromná pavučina nitek, propletených mezi sebou. Lidí přibývalo, stoupali vzhůru a moje nohy klopýtaly dolů. Na odpočívadle jsem chvíli zůstala a snažila se usnout, aby mě ta hlava přestala bolet, ale byla mi stále zima a nic nepomáhalo. Sestupovala jsem dál. Cesta dolů byla smutná. Možná proto, že jsem se soustředila na to, aby mě nebolela hlava. A také abych se hýbala, aby mi nebyla tak velká zima,

protože jsem ještě stále byla provlhlá, mokrá. Okolo čtvrté začínám potkávat turisty, kteří šplhají nahoru. U většiny jsem měla pocit spíš sportovního výkonu než pocit z poutní cesty. A také už mi tam scházela ta skupinová radost poutníků, kteří se potkávají, zdraví se mezi sebou a zpívají si spolu. Vzpomněla jsem si na svou veselou skupinku. Pomaličku přicházelo svítání a slunce začínalo ohřívát zemi. Krajina a hory okolo byly opravdu nádherné, ale já byla tak unavená a bolavá, že jsem jen tupě zírala. Jen matně vzpomínám na místo, kde mě opustil můj první průvodce pes, kde jsem dostala požehnání od mnichů a kde se se mnou rozloučil řidič Nishantha. Jako by to bylo v úplně jiném životě. Na nic si nějak nemohu vzpomenout. Když jsem si odplivla, vidím, že mi praskla někde nějaká žilka a odněkud mi teče krev. Vzala jsem to symbolicky, že odevzdávám svůj život do rukou posvátných sil, a ať se děje, co se má dít.

Plná odevzdání jsem přišla na parkoviště a hledám autobusovou zastávku, abych se někam odtud dostala. Chvilku mi to zabralo, protože moc lidí anglicky neumělo a autobusů tam byly mraky. Všechno to byly autobusy zájezdové. Takže čekaly na turisty, které sem přivezly. Nakonec se přece jen dozvídám, že můj autobus jede asi za tři hodiny. Stále mi není moc dobře, a tak vyslovím v duchu přání, že si vezmu i taxi, jen abych už byla v hotelu. Pokusím se posunout tuk-tukem. Vidím nenápadně zaparkovaný tuk-tuk u stánku s šílenými nesmysly. Pán u stánku se ptá, jestli mi může nějak pomoci, a tak mu jen tak ze srandy říkám: „Ano, pokud je to tvůj tuk-tuk. Potřebuji se dostat do Hatton, a pak autobusem do Nuwara Elyia, kde je můj hotel.“ Mladík mě posadil na židli, kterou měl u stánku, a začal telefonovat. Během 20 minut mi prostě sehnal taxíka za super cenu a ten pak přijel za dalších 15 minut. Mezitím stihl prodávat umělohmotné korálky a náramky a členky a brýle a všelijaká udělátka. Nechal mě sedět do chvíle, než pro mě taxík přijel. Asi jsem vypadala opravdu zoufale. Dala jsem ochotnému prodávaci nějaký drobak. Ten koulel očima. Za pomoc potřebnému se asi peníze nečekají ani nežádají, dělají to prostě z dobrého srdce. A to mě potěšilo.

Nastoupila jsem do auta a hned řidiči říkám, že jsem moc unavená, že se mnou nic moc nebude. Jasně, že jsem se představila, a takové to úvodní tlachání, ale pak jsem řekla „promiň, ale asi usnu“. Jen jsem to dořekla, usnula jsem spánkem „spravedlivých a hlavně hodně unavených“. Řidič byl mladý a pohledný, měl dvě malé děti a cestuje po celé Srí Lance. Nevadilo mu přesunout se o 80 km jinam. Když jsem se probírala, hlava už na tom byla mnohem líp. Když nebudu dělat prudké pohyby, bude to docela příjemná cesta. Řidič zastavil u hinduistického chrámu, kde si udělal ranní modlitbu, a pokračujeme dál.

„Chceš se nasnídat?“ ptá se mě.

„Ani né, jen potřebuji na záchod.“ Byla jsem zvědavá, kde se na záchod vlastně zastavuje. Byli jsme zrovna v malinkatém městečku, tak zastavil kdesi u šíleně špinavé restaurace. Ale mě to bylo jedno, ulevilo se mi a také se mi asi srovnal tlak, který mi způsobil bolest hlavy.

„Tak si dáme snídani.... máš pravdu. Dám si pravou srílanskou snídani.“

Můj řidič objednal nějaký bochánek, který vypadal jako náš kupovaný knedlík, jen v jiném tvaru a pak slanou buchtu, plněnou zeleninou. K tomu nám přinesli tři kyblíky omáčko-polívky, do které se to namáčelo. Všechno jíme rukama, je to dost pálivé a moc dobré. A to bylo to poslední, co mi scházelo ke štěstí. Najíst se. Vždyť jsem vlastně nejedla dva dny. Řidič mi zastavoval na krásných místech čajových plantáží, u vodopádů, vyprávěl mi o čaji a o lidech a jeho práci a rodině. Takže mi cesta uběhla

jako nic. Když jsem dojela na místo k hotelu, který nemohl najít, zaplatila jsem mu a přidala něco navíc.

Vešla jsem do svého pokoje. Všechno mi tam připadalo nějak cizí. Těžko jsem vzpomínala, co kde mám a co má být dál? Jakoby uběhla hrozně dlouhá doba. Lehla jsem si do postele a ještě na chvilku usnula. Ale jak říká Karel, „nespi přes den, budeš malátná“, přesně to se mi stalo. Byla jsem jako mátoha, časově úplně někde jinde a vůbec jsem nevěděla, co mám dělat. Vyšla jsem ven, všichni mi nabízeli, že mě vezmou tam a tam, ale já měla tak namožené nohy a tak vyprázdněnou hlavu, že jsem vůbec nechápala, co bych tam či onde pohledávala.

V hotelu požádám o čaj. Sedím a tupě zírám na Victoria park, který je hned před hotelem. Protože je už odpoledne, je zataženo a možná i trošku sprchne. Napadá mě, že by bylo docela fajn si jít vyměnit peníze, abych měla na oba hotely a nemusela už peníze řešit. Momentálně nejsem schopná dělat nic bez konkrétního cíle. Pokoj mám dost tmavý na to, abych se pokusila něco malovat, a tak ani nic nevybaluji. Jdu tedy do města vyměnit peníze a případně si koupit nějaké jídlo do ruky. U stánku vidím prodávát jakýsi smotek s vajíčkem. Mladý prodavač mi nerozumí, a tak se s ním chvíli dohaduji. Přistoupí k nám kolemjdoucí muž ve středních letech a naše dohady během chvíle vyřeší. Dostávám místo tří kusů pět vegetariánských a je to. Jsem spokojená. A pán mě ještě k tomu pozval na čaj. Nevím, kde se to ve mně bere, ale kývla jsem, proč vlastně né? Zase si povídám s úplně cizím chlapíkem v nádražní restauraci. Popřeje mi krásný den a odchází. Jak snadné. Až po chvíli mi dojde ta změna. Tohle jsem si opravdu ještě před týdnem nedokázala představit.

Cesta k oceánu

S buddhistickým náramkem a namoženýma nohama mě čeká nejdelší přejezd. Autobus jsem si oblíbila nejen proto, že je levný. Mám pocit, že když se pohybuji mezi domorodci, jako bych jim pak víc rozuměla, zahlédla pravou a pravdivou tvář tohoto ostrova, těchto lidí i přírody. Jsem pozorovatel a nechávám plynout čas a děje ve své přirozenosti. Ať chci či nechci, jsem trochu nápadný pozorovatel, rozhodně nesplývám s davem. Tentokrát jsem na autobus došla pěšky, protože to bylo opravdu jen kousek od mého hotelu. Vypadám tam se svým zavazadlem trochu nepatřičně. Nechápu, kde tady lidé nosí svoje věci? Já mám maličký baťůžek na zádech a batoh, který se dá táhnout za sebou jako kufr. Naprosto geniální kombinace, praktická a pro dámu, tedy mě, ale i pro jiné účely úplně ideální. Mnohé pozornosti mužů mladých i starších mě jen usvědčují v tom, že budím nejen pozornost, ale i respekt.

Nádraží je menší než bylo v Kandy a vím, že na to mám celý den, přesunout se na jih asi o 300 km dále. Takže spousta času. Ptám se policisty, kdy a odkud mi jede autobus do Hikkaduwa. Velmi ochotně mě přivede k informacím a ukazuje na tabuli, že mám ještě tak hodinu a tři čtvrtě čas. Na nádraží jsem se vrátila za necelou hodinu, abych se v klidu zorientovala. Jak mě ale policista zahlédl, hned mě začal směřovat na správné nástupiště a přitom cosi energicky gestikulovat. Moc jsem to nechápala, ale nervózně jsem ho napodobovala a začala se rychle pohybovat, abych se jaksi vpravila do situace. A také aby viděl, že jeho konání беру vážně. Autobus zrovna přijížděl na zastávku a policista mě stále popoháněl a pak mě doslova vecpal do autobusu. Zase gestikuluje, ať si rychle sednu. Spousta lidí okolo dělala podobná chaotická gesta a pohyby, a tak jsem si prostě sedla na první místo, které se zdálo být volné. Všechno probíhalo velmi rozrušeně a rychle, nebylo času na nějaké otálení a přemýšlení. A tak sedím, na klíně zavazadlo a opravdu nevím, kam s ním. Rozhlížím se okolo, ale všude by prostě zavazelo. No jo, slovo zavazadlo je nejspíš od slovesa „zavazet“ úplně všude, že jo! A zase nastoupil pán autobusový pokladník a vyvolávač. Vyvaleně na mě koulí oči, že to zavazadlo na klíně nemůžu mít a kam že jedu? Když jsem mu sdělila, že až do Hikkaduwa, uznale zakýval ze strany na stranu hlavou, lapl můj velký batoh-kufr a prostě ho někam dal. Prstem mi pak ukázal, že v těchto místech ho pod nějakým sedadlem mám. No dobrá, aspoň jsem to pro tentokrát tušila. Sedadla byla po třech. Zprava u okna seděl vyschlý stařík, já uprostřed a vedle mě si sedla docela hubená stará žena. Dnes poprvé si opravdu připadám dost statná až tlustá. Šířka sedadla byla menší než šířka mých zad, zadek také sedí tak tak, raději to moc nezkoumám. Opěradla byla docela vysoká, ale prostor na nohy, na moje dlouhé nohy, nic moc. Stařenka byla tvrdá a ostrá. Její kostnatá drobná ramena se třela s mými. Stařík našťěsti spal. Moje unavené tělo mělo tendenci rozlít se na sedadle i do stran, takový jsem měla pocit. Ale bylo střeženo z obou stran boky srílanských hubeňourů. Autobus tentokrát nebyl plný, byl narvaný! Sedadla zaplněná, ulička také. Vlastně s odstupem času vůbec nechápu, jak ten průvodčí-pokladník může vybírat za jízdy peníze za cestu. Jednoduše musí být hodně hubený a proplétat se mezi lidmi, natěsno je odírat a sebe také. Já jsem ramena také mírně srazila a přihrbila se jako kočka, jednak proto, abych stařenku nevyšťouchla ze sedačky, a také proto, že si chci kreslit. Vytáhla jsem si malinkatý bloček, kde si píši adresy a poznámky. Tento příruční mini bloček je jedna z nejdůležitějších věcí mé cesty. Je tak maličký, že se vejde do každé kapsičky, a tak

praktický, že ho mohu kdykoliv vytáhnout a cokoliv do něj napsat, nakreslit nebo zaznamenat. Prostě příruční mozek. V autobuse do něj neúnavně čmárám všechno, co vidím. Staříka, který vedle mně spí. Paní, která stojí už asi dvě hodiny a nepřítomně, bez zájmu tupě zírá z okna. Nebo krásnou hindí ženu, která stojí ve dveřích svého domu, a já ji vidím z okna autobusu. V autobuse jsme sice namačkaní jako sardinky, ale pohled z okna je úžasně barevný a téměř idylický. Jedeme podél čajových plantáží, stromů a zatím ještě hor. Hory ale pozvolna opouštíme a já se s nimi v duchu loučím. Na čajovnicích se suší prádlo, matka drží v náruči malé dítě, vše je tak pestrobarevné a nádherné a inspirující. V autobuse je klid a pohoda. Jen nechápu, jak ti lidé mohou vydržet stát třeba 3 nebo 5 hodin. Viděla jsem tam starou paní a nikdo jí nepustil sednout. Už jsem chtěla vstát, ale prostě jsem na to neměla. A to jsem ani netušila, jak dlouho pojedu a jestli budu mít pak šanci si ještě sednout. Tak jsem si své místo držela zuby nehty. Když moje sousedka stařena vystoupila, sedl si vedle mě docela slušně oděný pán, který ale už měl jiné proporce. Tak jsem svoje ramena ještě víc sklopila k sobě a moje tělo bylo ještě víc sevrknuté. Po chvilce jsem pochopila, že to není o tom, že by se chtěl ten pán na mě mačkat. Jednoduše tam bylo tak zoufale málo místa, že neměl jinou možnost. Když vystoupil stařík, posunula jsem se k oknu s představou, že to bude lepší. Ale pak si přisedl další statnější muž, a to už jsem se stala sardinkou, přilepenou na sklo. Je pozdě odpoledne a lidé se asi vracejí z práce. Autobus už je na cestě 7 hodin a je stále úplně nacvaknutý. Konečně vidím oceán. Jé, tak to už jsem blízko, raduji se. Určitě! Ale pán sedící vedle mě uklidnil, že ještě chvilku pojedu. A to minimálně dvě hodiny. Jsem usezená, sevrklá, ale pořád je na co koukat a co kreslit. Oceán už cítím ve vzduchu a nasávám tu známou vůni, kterou mám tak ráda. Na to se tak strašně moc těším, až se dotknu nekonečného oceánu. Slastně nasaji tu slanou vlhkost, už už aby to bylo, těším se jako malé dítě. Ale cesta ne a ne skončit. Slunce už je nízko, pomalu a ospale zapadá a domečky u silnice se rozsvěcují. Taáák, teď už na mě kyne pan průvodčí, že je můj čas vystoupit. A to už je úplná tma, je po osmé hodině. Takže deset hodin v kuse v autobuse s jednou zastávkou na čůrání. Autobus tu ale rozhodně nekončí, ten má před sebou ještě alespoň hodinu jízdy, tak nějak to odhaduji.

Tuk-tuk mě převezl do hotelu, který byl asi 15 min daleko, což jsou asi 3 km. Za stejnou cenu, kterou jsem dala za celodenní jízdu autobusem, přibližně 300 km. Zakroutila jsem hlavou srílanským způsobem a neřešila to. Hlavně abych se už mohla dotknout toho oceánu! Nemohli jsme můj penzionek najít. Byl v části města, která se nazývá Dodanduwa. Možná kdybych řekla v autobuse, že jedu sem, tak mě vysadili o zastávku dřív. Tady navazuje městečko na vesnice a v téměř v souvislém pásu je obydlené celé pobřeží. Můj penzionek poznávám podle cedule, kterou jsem viděla na internetu ještě doma, když jsem si jej zamlouvala. Pán s tuk-tukem měl řeči, proč že jedu tak daleko, tady se nic neděje. Lepší je vybrat si něco ve městě, mudruje. Brala jsem to tak, že se mu to nechtělo hledat. Ale už jsem na místě. Penzion působil opuštěně, polorozpadlá vrata a uvnitř nikdo. Tuk-tuk odjel.

Ujal se mě nějaký mladík z ulice, který zevloval okolo, a dost ho zajímalo, co tam dělám já. Prostě vzrůšo na vesnici, přijela cizinka a mimo sezónu! Chodíme kolem dokola, všude tma a my tu obcházíme temné stavení. Né a né nikoho najít, no to je patálie. Noc a já jsem bez postele. Už jsem to začala vzdávat a uvažuji o tom, že se zeptám ve vedlejší hotýlku. Najednou slyším nějaký šramot, pak lidské hlasy a už vidím malou skupinku lidí. Z té se odděluje mladý muž, vychází mi vstříc a ptá se, jestli jsem Martyna. Tááák a přece jen! Ve vesnici se vše rozkřikne rychlostí blesku.

A tahle vesnice je hodně rychlá, naštěstí pro mě. A zase je o mě postaráno. Oddychnu si, vděčně pomyslím na suranganavi a intenzívně ho cítím. Zase mám štěstí, vše je vyřešeno. Až hmatatelně cítím jeho podporu pokaždé, když se s důvěrou odevzdám osudu. Jsem na správném místě. Děkuji.

Majitel penzionku Malika's mi ukáže moc pěkný pokoj a nabízí mi večeři, kterou odmítnu. I když jsem celý den nejedla, potřebuji se trochu aklimatizovat. Tak a teď jsem u vytouženého oceánu a právě v tuto chvíli mi začínají opravdové prázdniny u moře. Majitel penzionku mi dává pár základních informací. Povídání se protáhne minimálně na hodinu. Opravdu nevím, kdo z nás dvou je ukecanější. Přesvědčím se, že počítá s tím, že tu budu mít ráno snídani, poprosím ho o tradiční srílanskou. Už jsem přizpůsobená klimatu i potravě.

Konečně se jdu dotknout oceánu. Je tma. Zatím slyším jen ohromné burácení. Jsem naplněná štěstím.

Dodanduwa, vesnice u oceánu

Nemohu moc spát, je příšerné horko a klimatizace tu není. Jen větrák, který na mě fouká, ale ten mi vůbec nepomáhá. Ráno vstanu a jdu se projít na pláž. Vlny jsou obrovské a oceán brblá hlučným tempem svého dechu. Jako by dýchal s každou vlnou. Jsem fascinovaná tou ohromnou silou. Oceán je něco jiného než moře. Znam to a znovu žasnu.

Majitel Jayantha, tak se mi představil, mi přinesl tradiční srílanskou snídani. Domácí toustový chléb s polévkou, je to velmi dobré. Při snídani mi dělá společnost. Vysvětlil mi, že penzion se jmenuje po jeho ženě, která se jmenuje Malika. Ta mi bude připravovat snídane. Jayantha je asi o hlavu menší než já, má nakrátko střižené tmavé vlasy, velké rty, sportovní postavu a je stejně starý jako já. Dobře se nám povídá, zajímá se o podobné věci jako já, vlastně už teď je jasné, že jsme si sympatičtí a rozumíme si. Má tři děti, dva chlapce a jednu 5 měsíční dcerku. Říká, že svoje děti moc miluje a tu nejmladší nejvíc. Rodina bydlí kousek přes silnici, směrem do vnitrozemí. Jayantha se mi snaží nabídnout různé atrakce, ale já mu říkám, že se zatím potřebuji nadechnout, zastavit se. Jsem malířka, takže asi budu malovat. A sama zatím nevím, co všechno budu dělat. Chci se tu na pár dní usadit, poslouchat oceán a to mě pro tuto chvíli těší nejvíc. Snad později se někam podívám.

Kolem poledne se vydávám najít nějaké obchody s jídlem. Turistické obchůdky jsou už většinou zavřené, je po sezóně. Jdu jen kousek, jen pár metrů a jsem úplně zplavená. Je naprosto šílené vedro a malé obchůdky tu jsou opravdu jen pro místní. Odbočím tedy k pláži, tam fouká vítr a voda osvěžuje moje nohy. Vlny jsou tak obrovské, že rozdělily pláž na dvě části. A to na původní pláž ze sezóny a na pláž, kde se rozlévají vlny. Mezi těmito dvěma plážemi je vodou vymletý kráter, na některých místech i přes dva metry hluboký a kousek dál se zase voda slívá. U mého penzionku byl také kráter, hluboký asi metr padesát. I ten jsem musela obcházet. Nahoru, po písku bych se nevyškrábala. Dolů jsem se svezla, ale nahoru to nešlo. Říkám můj penzionek, protože jsem tam jediným hostem.

Penzion Malika's byla úzká nudle, kde byly 4 pokoje vedle sebe, každý zakončený teráskou se střechem. Tyto střechy tvořily terasu v patře, kde jsem snídala. Snídací terasa měla střechu upletenou z palmového listí. Skoro všechno bylo ze dřeva a přírodních materiálů, některé části ze dřeva neopracovaného, neobroušeného. Všechno působilo stylově srílansky a exoticky. A Jayantha pořád všechno uklízel a zametal, takže to bylo velmi útulné a romantické. Podlaha horní terasy byla z dřevěných prken. A na ní byl jako koberec natažený pevný bleděmodrý igelitový ubrus. Brzy jsem pochopila praktičnost toho igelitu, protože jsem chodila skoro pořád bosa a o třísku v noze jsem nestála. Na stůl Jayantha položil ubrus a židle, ty byly naštěstí opracované. Cítím obrovské štěstí a pohodu. Sedím si na terase ve stínu, přede mnou absolutně dokonalý výhled na oceán a celý penzion je jen pro mě. Dokonalé místo na snídani, malování, na cokoli! Určitě tady budu hodně malovat. Je to tak idylické!

Jdu se projít po pláži a vidím, že napravo jsou hotely a hotelové pláže. Vlevo je zátoka s rybáři. Je tam spousta úplně šílených lodí. Tenoučkých, s jedním plovákem vlevo. Každý, koho potkávám, mě zdraví, usmívá se a vyptává se, odkud jsem.

Odpovídám a usmívám se na všechny. Jdu si koupit nějaké jídlo a vracím se do zátoky, která patří rybářům. Je to opravdu malý kousek od mého penzionu. Už zase hledím na vlny, které se neúnavně rozbíjejí o skálu, a jsem fascinovaná škálou barev kamenů, které omývá průzračná voda. Pozoruji kraby, jak se na kameny mrště a šikovně přesouvají a cosi tam baští.

Po chvíli se u mě zastavil mladý muž a je zvědavý, tak jako všichni ostatní. Vyptává se, povídá si se mnou. Má dlouhé vlasy, jeho kůže má barvu kamenů a úsměv je podobný mořské pění. Tak to vidím a ten obraz se mi líbí. Musím to nakreslit. Na všechno mu odpovídám a zjišťuji, že je to jeden z rybářů, kteří tady loví. Říká mi, že vyplouvají na oceán dvakrát denně, pokud je moře klidnější. Povídá o rybářích a všechno možné, je vtipný, veselý, takže se většinu času smějeme. I když jsem odmítla všechny jeho služby, povídá si se mnou dál. Ukazuje mi, kde se loví jaké ryby, a tam ten rybář je specialista na lov z prutu a tam ten jde zrovna lovit do sítě. Ať se jdu podívat. Proč ne? Všechno mě zajímá. Tak jsme spolu protlachali víc jak dvě hodiny. Přiběhly k nám děti, aby si mě také prohlédly, pozdravit mě a také si poslechnout, co si povídáme. Kdyby nezačalo pršet, tak se snad domů nedostanu. Bylo to milé setkání.

Druhý den ráno jdu zase na procházku po pláži. Tentokrát směrem k hotelům. Vítr je opravdu silný a vytváří obrovské vlny. Jsem z toho docela brzo unavená. Jayantha mi ukázal, kde je možné se koupat. Protože přichází monzun, na celém pobřeží až do Hikkaduwa to není možné. Ale tady vlevo, u rybářů, se vlny rozbíjí o skálu, takže tady si zaplavat můžeš. Zajásala jsem, tak to bude moje místo. Jen pár metrů od penzionku, nádhera. Mám úplně nejlepší penzion, který jsem si mohla najít na začátku monzunového období.

Pokojík jsem měla krásný. Police z neopracovaného dřeva, ale vše bylo tak čisté, takže to působilo velmi přirozeně, a neopracované dřevo bylo evidentně záměrem, design – přírodní stavitelství. Přehoz přes postel byl pestrobarevný s květy růží a nebesa bledě modrá. Tak romantické, dokonalé... jenže... v pokoji jsem potkala pavouka, velkého asi jako dlaň. Vytřeštila jsem na něj oči a snažila se ho vyhnat ven. Ale ten se nedal, byl asi také pěkně vyplašený a někde se mi schoval. No, byla jsem dost nervózní, že si ho přivezu domů, pokud se ubytuje v mém kufru. I když Jayantha mi řekl, že není jedovatý. Smířila jsem se tedy s tím, že budeme bydlet spolu. Měla jsem postel s nebesy se sítí, hlavně proti komárům, ale teď i kvůli kámošovi pavoukovi. Aby se ke mně nezatoulal a já ho v noci nezalehla. Komáři byli dost neodbytní, to zná každý, jak otravní dokážou být. Tak jsem poprosila mého nového spolubydlícího, aby mi od nich pomohl. Když už tu budeme bydlet spolu. Dál už jsem ho nevyháněla a nechala ho bydlet v koupelně za umyvadlem. Věděla jsem, že tam je, a byla jsem opatrná, abychom se navzájem nerušili.

Přišla jsem na moji úžasnou terasu na srílanskou snídani. Tentokrát byly rajske nudle, které tvořily pravidelné kulaté chomáčky. Paní Malika je sama vyrábí, vaří je v páře. Jsou výborné. K tomu byla kari omáčko-polívka s bramborem a posypka z kokosu, dost pálivá. Prostě neuvěřitelně dobré! Věděla jsem, že k srílanskému bontonu patří všechno nedojídat. Vždycky se má něco nechat na talíři. S hodně těžkým srdcem jsem nechala na talíři jedno kolečko nudlí. Když jsem to pak řekla Jayanthovi, smál se a řekl, že když mi to tak chutná, klidně to mám sníst všechno. Chválil svojí ženu, že vaří opravdu moc dobře. Poprosila jsem ho tedy i o večeři. Chtěla jsem ochutnat, co se tu jí k večeři, protože když k snídani mají takovou dobrůtku, určitě i večeře bude hodně zajímavá.

Po snídani mi Jayantha řekl, že můj pavouk je v pohodě, ale opravdu nepříjemné jsou tyto housenky. A ukazuje mi asi 7 cm chlupatou housenku. Jejich chloupky se ti zapíchnou do kůže a pak to strašně svědí a štípe. Sotva mi to řekl, hned jsem jich viděla několik a posílala je k sousedům, kde nikdo nebydlel. Ale i tak jsem nějakou přehlídla a ta mě označovala svými ostrými chloupky. Fakt to svědí nesmírně a Tee tree olejíček na to nefunguje. Až Jayantha mi na to dal kokosový olej a sám mi třel tu ránu, až jsem pocítila úlevu. Byla jsem ráda, že to pomáhá. Vím, že až se housenky vylíhnou, určitě z nich bude překrásný motýl, pastva pro oči. Ale teď? Teď jsou to teda hodně nepříjemné potvůrky.

Pustila jsem se do malování. Na takovém dokonalém místě se maluje samo. Dokonalá meditace se zvukem i vůní, ale i výhledem. Zhlédla jsem, jak si to po pláži vykračuje můj včerejší veselý společník, mladý rybář. Kráčí kamsi k městu. Když se vrací, už z dálky se na mě usmívá, pusou od ucha k uchu a mává na mě. Zamíří si to za mnou a je zvědavý, co dělám. Ukazuji mu moje obrázky, ale zdá se, že mu to nic neříká. Chvilku moje obrázky okukuje, ale pak mi řekne, ať s nimi dnes jedu na lov ryb. Wow! To by bylo hodně zajímavé, říkám si v duchu. Ale víc jak tisícovku mu za to nedám, ujasňuji hned na začátku pravidla a jsem odhodlaná domluvit si předem cenu. Vlastně je to zvláštní, i když jsem se s ním včera cítila dobře, všechno bylo v pohodě, byl ke mně tak přátelský, ale já jsem stále ve střehu.

Když jsem přišla na dohodnuté místo, ještě bylo dost času. Pozval mě do domečku, který patří jeho sestře, ale když tu ona není, bydlí tady on. Je přímo na pláži, v centru rybářského dění. Je pěkný a všude uklizeno. Myslím, že moje návštěva u něho doma byla neplánovaná, nečekala jsem to ani já, ale asi ani on. Poznala jsem to podle toho, že když jsem pomalu vstupovala dovnitř, tak rychle sesbíral nějaký ručník, a tam zase cosi. Byla jsem docela překvapená, že je tu takový pořádek. Když má uklizeno doma, bude mít uklizeno i v hlavě, pomyslím si. Tento člověk bude v pohodě. Mluvím o penězích, o tom, že mu můžu zaplatit jen tuto částku a víc ne, víc peněz mu dát nemohu. Prosím tě, to neřeš, byla jeho odpověď. Moc mi to nešlo do hlavy, trochu jsem té situaci nerozuměla, ale co jsem chtěla, to jsem mu řekla.

Rybolov

Lodě, kterými rybáři vyplouvají na oceán, jsou malé katamarány. Je to jeden dlouhý, ale úzký trup, kde se těžko vyhnou dva lidé, a po levé straně mají plovák na dřevěné konstrukci. K trupu, který je široký necelý metr a dlouhý zhruba osm, jsou připevněné stěžně. Jsou svázány v důmyslnou konstrukci, u některých lodí až do výšky třeba pěti metrů a na samém vrcholu mají dokonce některé lodě připevněnou plastovou židli jako pozorovatelnu. Jsou velmi kreativní. Lodě jsou v barevné škále moře a mají nejružnější jména. Některé jsou dokonce ověšeny věnci z květin nebo různými ozdobami pro úspěch lovu a šťastný návrat. Na břehu jsou naskládány jedna vedle druhé i ve dvou řadách. V horní, neponorné části trupu, je díra. Tou ještě na souši muži prostrkují fikusové klády, když je třeba s lodí manipulovat. A když je čas, aby některá z nich vyplula na rybolov, musí ostatní udělat místo. Prostrčí klády, někdy i ve třech místech, a každý, kdo je zrovna poblíž, přijde pomáhat. Zády se opřou o kládu a na povel – něco jako „hej rup“ – posouvají loď směrem, kam potřebují. Je to dřina, posouvat s takovým kolosem jen vlastními silami. Ale navzdory tomu, nebo právě proto, tu vládne přátelská až rodinná atmosféra. Je to společenství, kde si lidé navzájem pomáhají. Jedna skupinka rybářů skládá síť a další pomáhá na vodu. Můj přítel Nalin, který mě pozval na rybolov, se mi až dosud věnoval, ale pak se omluvil a šel také pomáhat. Přípravy k vyplutí jsou velké, ale každý ví, co má dělat. Vypadá to, že teď už posouvají loď, kterou poplují i já. Jsem ve střehu, kdy na mě kdo zamává, abych také něco udělala. Ale na posouvání lodě nemám, to je jasné, to je práce pro muže.

Když to tady tak pozoruji a čekám, co bude dál, přistoupí ke mně muž, velmi slušně oděný, na rybáře nevypadá. Vyptává se, kdo jsem a odkud. Pak mi velmi důležitě ukazuje kartičku s jeho fotografií, kde je velkým výrazným písmem napsáno „Inspektor“. Tak uznale zakroutím hlavou. Takto mi Nali představil svého otce. Ptám se inspektora, jestli také někdy pomáhá rybářům na vodu, a to jen tak z hecu. Nejen že nemám pro úředníky slabost, chce se mi říci, že s nimi nemám žádné slitování. Ale on odpovídá, že někdy pomáhá a na důkaz toho, co mi sdělil, to šel dokázat. Přidal se v tesilkách k rybářům.

Nali už na mě gestikuluje a to je moje chvíle. Vyskočím do lodě jako princezna, skoro jsem se nenamočila a rybáři makají dál. Posouvají lodí i se mnou. Pak postupně naskakují do lodě i oni. Počítám nás, i se mnou je nás deset. Jeden je u motoru, to je kapitán a řídí loď. Já se zatím křečovitě držím kraje. Rybáři se obrátě pohybují po lodi, jsou zruční, mrštní, prostě šikovní. Nali mi hned vzal boty a kabelku, kde jsem měla foťák, důležitý bloček a vodu a vše uschoval do bezpečného boxu. Byla jsem moc ráda, proplouvali jsme obřími vlnami, které jsme museli prorazit, abychom se dostali za ně, na širý oceán. Mířili jsme tam někam. Přemýšlela jsem o rybářských pověrách, jestli náhodou plout s ženskou na palubě na lov ryb neznačí něco jako smůlu? Tak jak to bývá ve filmech? Ale tady jsou všichni v pohodě. Spíš to vypadá, že mají radost, že tam jsem, přece jen je to vytržení z rutinní všednosti jejich každodenní dřiny. Jakoby si mě vychutnávali a byli hrdí na to, jak je obdivují a sledují při práci. Nali byl jediný, který na lodi uměl anglicky. Tak jsem je jen pozorovala a sledovala, kam plujeme. No kam? Pořád rovně, prostě pryč od ostrova, tam někam. Vlny jsou stále dost vysoké, malý katamarán se zmítá a žaludek se začíná ozyvat. Přestala jsem

komunikovat, snažím se zachovat jako „statečná holka“. Nejsem přece žádný začátečník a mořskou nemoc si odmítám připustit. Asi po hodině plavby se loď zastavila. „Uf, konečně!“ Možná jsme pluli i déle, ostrov už není vidět. Jsem zvědavá, co bude dál. Nali mi velmi ochotně všechno vysvětluje. „Ten chlapík, co hodil olůvko do vody, sleduje proud, potřebujeme se dostat do polohy, aby to olůvko bylo kolmo k lodi“. Ještě párkrát hodil olůvko do vody a pak už je pořád kolmo. Je to jakýsi předěl, byl splněn dílčí úkol, asi přichází čas odpočinku po první fázi. Všichni se někde natáhli. Opravdu to nechápu. Trup lodi má zvenčí nášlapný schůdek po celé délce asi v polovině lodi. Jeden z rybářů na tomto asi 40 cm širokém stupínku ležel a podřimoval. Další se natáhl napříč trupem a další muži všelijak uvolněně posedávali.

No a já jsem byla pro tuto chvíli dobrá atrakce, nastal čas čekání. Protože neuměli anglicky, vyptávali se Naliho. Pořád dokola otázky, na které jsem už na Sri Lance odpovídala mnohokrát – odkud jsem, kolik je mi let, jestli jsem vdaná, kolik mám dětí atd. Jeden rybář mi zase sděloval, že je stejně starý a že má děti a další že pracoval na velké lodi. Pak si ještě cosi štěbetali, ale protože mi nebylo úplně nejlíp, umlkala jsem a poslouchala jejich vyprávění. Nejdřív dělali všelijaké vtípky a pak začali jejich rybářské příběhy. Kde, kdo a co ulovil. Takové rybářské klábosení. Ale na co se čeká? Slunce líně zapadalo a rybáři tu plkají. Kýčovitý západ slunce. Se zapadajícím sluníčkem měnil oceán barvy a proměňovaly se i odlesky na hladině. Nali cosi říkal o barvách oceánu, zelené, žluté nebo červené, kývla jsem mu na to, ale moc jsem nevěděla, o čem mluví. Ale tady jde o rybolov, má ta barva nějakou souvislost? „Začíná monzun a to pro rybolov není ideální čas,“ říká Nali. „Oceán má tmavou barvu a jsou vlny, to pro tento typ rybolovu také není dobré.“

Náhle se debata mění, začíná ten správný čas, „tak se do toho dáme, hoši!“ Kapitán zavelel a znovu jsme začali plout, plout tam někam. Musím používat tyto termíny, protože ani oni neměli žádný kompas. Měli jen rybářskou síť a olůvko. A zkušenost a intuici. Teď už všichni stojíme na krajnici, přidržujeme se za stěžně a usilovně zíráme na vodu. Loď jede asi tou největší rychlostí, které je schopná – směr tam. Najednou se „něco“ děje, rybáři se mezi sebou začnou vzrušeně domlouvat. Také jsem cosi zahlédla na hladině. Něco jako zrcátko, nic jsem neřekla, jen jsem s vykulenýma očima vzrušeně přikývla. A znovu ukazuje jeden z nich tím směrem. Jejich mluvení bylo tak rychlé, že jsem měla pocit, že použili jen jedno velmi dlouhé slovo. Hulákali jeden přes druhého. Byli jak kulomet k nezastavení, stále ukazovali jedním směrem. Loď jela šíleně rychle. Já se křečovitě držela a ani nedutala. Vzrušení bylo ohromné, přešlo i na mě a já zapomněla na svůj rozkymácený žaludek. Rybáři začali velkou rychlostí sázet do vody síť. Vytvořili jsme obrovský kruh kolem, pro mě, zatím ničeho. Nali mě odsouval z místa na místo, abych nepřekážela a aby se mi nic nestalo. Každý provázek měl svou důležitou funkci. Nali a další dva kluci naskákali do sítě. Plácali rukama kolem sebe. Ostatní chlapi na lodi utahovali síť, která byla pod nimi. A kluci-skokani stále a neúnavně skákali do sítě a zase zpět na loď a zase do sítě a cákali kolem sebe. Asi po 20 minutách se uzavřela síť a skokani už zůstali na lodi. Bylo vidět, že je to dost náročné. Vylézat na loď, znovu skočit, znovu plácet kolem sebe a stále dokola. Když začali rybáři táhnout síť z vody na loď, už bylo šero. Ale měla jsem radostný pocit, když mi Nali řekl, že ryby jsou v síti. To je dobré znamení. Oddechla jsem si, že jsem jim nepřinesla žádnou smůlu. Jen jsem jim po celou dobu přála hojnost ryb, dobrý rybolov. Tolik práce, zaslouží si úlovek. Všichni společně, jen pomocí rukou, dost dlouho vytahují velmi těžkou síť s rybami. Jsou to převážně stříbrné, asi 30cm velké rybky, a už jsou mrtvé. Příliš rychle musely

vystoupat na hladinu, táhnuté sítě. Jejich přirozená dekomprese byla porušena, rybáři je musí vytáhnout rychle, aby jim neunikly. Jsou to docela drahé ryby, říká mi Nali. Pokud jsem tomu správně rozuměla, tak za 16 kg dostanou kolem 1600 rupií. Úlovek není moc velký, ale ani malý. Důležité je, že v tomto období vůbec něco vytáhli. Systém práce se sítí bylo pro mě dost složité pochopit. Každou chvíli tahal někdo za něco jiného. Ulovené ryby házeli ze sítě na dno lodě do „mini“ podpalubí. Sít znovu ponořili do vody a znovu jí vytahovali. Zřejmě ji před uložením museli srovnat.

Ale to už je dávno tma. Jen na stožáru si přisvětlují rybáři nějakou svítilnou. Možná také proto, abychom byli na vodě označení a viditelní? V duchu přemítám, že jsem Jayandovi řekla, že jdu ven a že se vrátím na večeři v 8 PM. Achich, to už teď asi nebude možné. A ani mu nemám jak dát vědět. Protože jsem telefon nechala v pokoji. Přece si ho nebudu brát na vodu. Po celém tom vzrušení z rybolovu se mi udělalo líp, mořská nemoc je pryč. Když je všechno uklizené, rybáři zhasnou lampu a my plujeme tmou směrem k řadě světýlek, která poblikávají v dálí. Tam je ostrov a město Hikkaduwa. Malá vesnička vedle není tak pulsující. Ohlédnu se za sebe, směrem na oceán, a tam také vidím světla. Jsou to větší rybářské lodě, které loví velké ryby a vyplouvají na moře třeba na měsíc, s velkými chladicími nádržemi. A to je zase jiný způsob rybolovu.

Nad hlavou třpytivé hvězdné nebe, které se odráží v temné hladině oceánu a teplý vánek, který mě hladí po tvářích a čechrá vlasy. Připadám si jako v pohádce. Mám pocit, že se těch hvězd mohu dotknout. Tolik nebeské krásy. Uviděla jsem dokonce to souhvězdí, co ho vídám doma. Člověk je doma všude, kde je mu dobře a má pocit domova. Tak jsme si s Nalim ještě cosi povídali, ale vlastně jsem ho moc neposlouchala, protože to bylo jedno, co povídá. Byla jsem ráda, že něco štěbetá a já nemusím nijak reagovat. Užívala jsem si tuto úžasnou chvíli. Přála jsem si prožít tuhle romantiku na moři, něco, co jsem dosud nezažila a ani jsem nevěděla, co mě čeká. Prožitek, tak odlišný od všeho, co zatím bylo. Zase jsem se o tolik přiblížila této zemi a lidem, pronikla do jejich „světa“ a mohla zblízka pozorovat život a práci rybářů, tak jiný než ten, který žijeme my. Tak těžký, radostný, tak opravdový.

Když jsme přirazili ke břehu, omluvila jsem se a pospíchala na večeři. Zítra se zase potkáme, budu mít příležitost mu nějak poděkovat za úžasný zážitek.

Večeře

Pospíchám do penzionku a za klikou mám vzkaz, abych určitě zavolala. Hned vytáčím číslo a Jayantha si oddychne, že jsem v pořádku. Jde si pro mě. Mám asi hodinové zpoždění. Říká mi, že měl o mě strach. „Kdybys tu byla s někým dalším, s přáteli, byl bych v klidu. Opravdu jsem se o tebe bál.“ Omlouvám se a vzrušeně začnu vyprávět o rybolovu. Pochopil to a nezlobí se.

Pozval mě k min domů. Jeho žena Malika je korpulentní, velmi milá žena s dlouhými vlasy sepnutými do culíku. Sedí na zemi, kde leží i malá Jana Nataša. Tak se jmenuje jejich 5 měsíční dcerka, která se pořád usmívá a působí velmi šťastně. Malika sice nerozumí anglicky, ale pomocí gest a posunků jí dokážu sdělit, že mají krásný dům a rozkošnou dcerku. Přijdou se představit i synkové. Víím, že se ve škole učí anglicky, tak se snažím na mě mluvit pomalu a jen jednoduché věty. Jen se usmívají. Asi mi trochu rozumí, ale stydí se něco říci. Malika nás posadí do sedačky, před námi je stůl, plný jídla. Nevím, co se s čím jí, tak poprosím Maliku, aby mi nandala. Na velký talíř mi servíruje černou srílanskou rýži, rajčatový salát, kari omáčku s paprikou, pak něco jako hummus, a červenou pálivou posypku z kokosu, pak zelený salát. A cosi křupavého, co moc dobře chutná. Podobné něčemu, co bychom u nás křoupali u televize třeba k pivu nebo k vínu. Dala mi prostě všechno, co měla na stole na ten jeden talíř. Začala jsem jíst automaticky vidličkou. Vyzvala jsem i ostatní, aby šli jíst se mnou. Kluci si přinesli talíře a všichni jsme se pustili do jídla. Zpozorněla jsem. Jen já jím vidličkou, ostatní to velmi zručně strkají do úst rukama. Také to chci tak umět jako oni. Položím vidličku a dělám posunky na mladšího syna, že ho budu kopírovat a že se naučím jíst tak, jak to dělají oni. Vezmu do prstů rýži, kterou hojně poválím a obalím v kari omáčce, přidám k tomu trochu humusu a přimíchám salát. Udělám si takovou „všehochuťovou kuličku“ a tu se pak snažím sníst. Chce to praxi, to vidím hned. Zdá se mi, že mí hostitelé mají zvláště uzpůsobené a ohebné prsty, snad už od narození, z kterých se jim snadněji dělají hezké mističky. Pro mě je to zážitek. Všichni se smějeme mému srílanskému způsobu, ale myslím, že je dobré dotýkat se jídla, než ho pošleš dál do svých útrob. Vidím, že Jayantha je potěšený z mé návštěvy u nich doma. Říká, že je rád, když jeho synové mají možnost slyšet angličtinu i od cizinců. Že je to dobrá škola. Chce samozřejmě pro svoje děti to nejlepší, co jim může dát. Přál by si, aby jeho děti uměly dobře anglicky. Byl by rád, kdyby se mnou začali mluvit. Povídáme si dlouho do noci. Mladší synek už usnul na zemi, a tak ho paní Malika probudila a poslala do postele. Naštěstí zítra není škola, tak se bude moci vyspat.

Malika začíná kojit malou a myslím, že už je kolem půlnoci. Zvedám se, aby si i oni mohli odpočinout. Poděkuji za nádherný večer, výbornou večeři, povídání a otevřené srdce.

Jayantha mě doprovodí do penzionu a ještě spolu klábosíme o tom, že opravdu není běžné, že by tu cestovala sama žena. Možná tu cestují, ale nejsou tak vidět jako já. Tady místní ženy zůstávají doma a starají se o domácnost a téměř nevychází z domu. Lidé se tu berou hodně mladí. Většinou jim pomáhají rodiče. Rozvod je skoro nemyslitelný, protože muž, který se rozvede se ženou, jí musí hodně platit. Tak si to muži raději rozmyslí, anebo si to jednoduše nemohou vůbec dovolit. A aby se chtěla rozvádět žena, je nemyslitelné. Jayantha mi povídal i o prostitutkách z Thajska

a Ruska, které sem přijíždějí vydělávat peníze. Prostitutky si však mohou dovolit jen ti bohatší muži. Na téma manželství jsem mluvila s hodně lidmi, kteří se se mnou dali do řeči. Zdá se, že moc spokojení v manželství se svými ženami nejsou. A vlastně se mi ani ženy nezdály být moc šťastné. Tak nevím, v čem to vězí a jak to je. Vždyť je to tak krásný národ s otevřeným a laskavým srdcem. Jen mladík Nali se pořád usmívá a říká, že je šťastný a velmi spokojený. Ale ten je svobodný a žádnou ženu nechce. Jak tak o tom přemítám, abych všemu lépe porozuměla, musela bych do této problematiky více proniknout, více se zabývat životy Srílančanů. Ostatně, i u nás, v Česku, jsou mi také některé věci kolem partnerských vztahů nepochopitelné. Takže vztahy řešit nebudu. To ať si každý řeší sám za sebe. Řekla jsem Jayanthovi, že u nás to také není ideální. Když jsou ženy hodně emancipované a mají hodně volnosti, vlastně se jim do manželského svazku nechce. Děti se tak nerodí do úplných rodin, ale samostatným nebo osamělým ženám. Možná jsem to trošku zdramatizovala a přehnala, ale bohužel myslím, že ne zas tak moc. Řekla jsem mu, že je šťastný muž, protože má moc hezkou a šikovnou ženu, zdravé a milé děti, krásnou rodinu. A on řekl, že je rád, že to tak je.

Jsem plná zážitků, romantiky, přízně krásné rodiny a dobrého jídla. Opravdu toho dnes bylo hodně. Nevím, jestli se mi podaří vůbec usnout. Hlavou mi běží zážitky dnešního dlouhého dne. Venku burácí oceán a hvězdy stále plují oblohou.

Chráám

Myslím, že už mě tu všichni znají. Vědí, že jsem z Evropy, nejsem Ruska, jsem slušná žena, cestovatelka a malířka. Upřímně se zajímám o život Srílančanů a ztotožňuji se s buddhisty. Zdá se, že chápou moji pout'. Neustále cítím ochranu ode všech. Starají se o mne, hlídají mě, zahrnují mě péčí a zájmem.

Ráno mi Jayantha přinesl čerstvé mladé kokosy, o které jsem ho požádala pro mé bratry. Jsou dnes ráno utrhnuté z vysoké palmy kousek od pobřeží. Kokosy se sbírají velmi primitivním způsobem a to tak, že sběrač vyšplhá až ke koruně palmy za pomoci provazů, uvázaných na rukou. Mačetou pak kokosy odsekává. Mladé kokosy jsou mnohem těžší než vyzrálé, a mají jemný a měkký kokos a spoustu lahodného mléka. Jeden mi nechal ještě ve slupce, abychom viděli, jak jsou na palmě veliké. Staré vyzrálé už mají uvnitř tvrdší kokos a mléka méně. Jsou to ty, které známe i u nás, ale zdejší čerstvý kokos je pochopitelně mnohem lahodnější. Ze starších kokosových skořápek se vyrábí i šperky a různé misky, protože jejich slupka je velmi tvrdá. Za kokosáky nic nechtěl. Jayantha byl potěšený z mé radosti a také z toho, jak mě zajímají všechny jejich zvyklosti. Líbilo se mu, jaký projevují upřímný zájem, zvědavost a zídavost, jak mě fascinují všechny zvláštnosti a odlišnosti od našeho života.

Pak mi přinesl zase novou kreaci srílanské snídaně. Další druh rýže, stlačený do válečku, s čerstvým kokosovým mlékem a zase ta pálivá kokosová směs. Už jsem to jedla jako pravá Srílandanka, rukama. Pociťovala jsem velkou blaženost, prostě, kdo to nevyzkouší, nepochopí. Bylo to tak lahodné! Opravdu hodně jsem si to užívala, prociťovala jsem každé sousto a jídlo do sebe decentně soukala pomocí prstů. Bylo to stylové a exotické. Cítila jsem harmonii mezi mnou, jídlem a tímto místem. Zase pocity štěstí a naplnění.

Mám před sebou poslední den u oceánu a žádný plán. Takže se budu jen tak kochat díváním se na vodu. Peníze se tu moc utratit nedají, protože je stále skoro všechno zavřené. Chtěla jsem něco koupit Jayanthovým dětem, ale nic smysluplného jsem neobjevila.

Přišel mě navštívit zase můj přítel Nali a viděl, že pracuji. Pozval mě tedy na odpolední procházku do džungle. Dost jsme toho v předešlých dnech spolu namluvili, nasmáli se a společně zažili na rybolovu. V té krátké době jsme se stali přáteli. Získala jsem k němu důvěru, cítila jsem jeho bezelstnost, upřímnost a přátelství. Jeho návrh jsem ráda přijala.

Odpoledne jsem přišla k jeho domečku a vydali jsme se hlouběji do vnitrozemí, kde začíná džungle. Bydlí tu lidé, ostatně domky jsou všude. Mají zvláštní kouzlo, jsou krásné s voňavými zahrádkami. S Nalim se protahujeme uličkami, kam bych si nikdy netroufla sama jít. Všude tu omamně voní jasmín svojí typickou úžasnou vůní, kterou snadno poznám. Nevidím ho, ale cítím. Palmy dělají příjemný stín. Cestou, kudy jdeme, se normálně chodí, není zarostlá. Když jsem se ale podívala jen kousek vedle, dělá příroda svoji práci velmi důkladně. Je tu neprostupná džungle. Pojednou uvidím v té divoké zelené směsi kdysi jistě nádherný dům. Určitě je z doby kolonizace a nechali si jej vystavět Angličané. Teď už je ale v troskách a vegetace ho prostoupila a pohltila. Nali říká, že tu ještě bydlí nájemníci, ale jsou v tamté boudě

vedle. Připadalo mi to jako v pohádce Kráska a zvíře. To by byly pro film přeúžasné kulisy. Ta atmosféra džungle je, se svými skřeky a vůněmi, tajuplná a dokonalá. Nali mi trhá nějaký starší list a říká, abych ochutnala tu tvrdou část. Převaluji si ji v ústech a cítím příjemnou sladkou a známou chuť. To je skořice, vyhrknu. Je to poprvé, kdy vidím růst skořice. Úplně obyčejná rostlina s neobyčejnějšími lístky, sama bych jí nevěnovala žádnou pozornost. A je tak lahodná. Skořice je další, velmi kvalitní produkt, který se ze Srí Lanky vyváží. Keř, podobný našemu mladému asi jednoletému šeříku, s celkem tenkými větvemi. Když doroste do této síly, je vhodný ke sklizni. Maximálně jednou ročně. Nali je velmi pozitivní chlapík a pořád se směje, má laskavý humor a baví se každou situací, když jsem z něčeho překvapená. Je zábavný a pořád si dělá z něčeho srandu.

Najednou ale zvažněl. U pečlivě upravené cestičky se vyzul a já ho napodobuji a následuji. I vůně se tu změnila, i atmosféra je tu jiná. Před námi se tyčí schody, kráčíme nahoru a ocitáme se před buddhistickým chrámem. Stavba je sněhově bílá a cestičky čisté, pečlivě uklizené. Tento chrám byl opravený po tsunami, která v roce 2004 zdevastovala pobřeží a připravila o život tisíce lidí, informuje mě Nali a ukazuje na pomník, kde je fotografie dvou žen – dcery a matky. Na obnovu chrámu významně přispěl muž, který při této katastrofě přišel o svoji rodinu, o obě tyto ženy. Uprostřed nádvoří je zvonovitá bílá stavba, typická pro buddhistické chrámy. Na stěnách chrámů zvenčí jsou sgrafity. Obrázky, vyškrabávané do dvouvrstvé omítky. Průčelí je bohatě zdobené bílými hlubokými reliéfy. Nad dveřmi hlídá drak a z každé strany pak bájná zvířecí bytost, poskládaná z několika druhů zvířat a pod nimi dvě postavy lidských strážců. Ale dveře jsou zamčené. Nali někam odbíhá. Já si s velkým zájmem a úctou prohlížím obrázky na stěnách. Vše je velmi čisté a graficky jednoduché. Za chvíli je Nali zpět s mladým mnichem. Ten má na sobě tradiční oranžový buddhistický oděv a culí se od ucha k uchu. Vyzve nás, abychom vstoupili do chrámu. Jdu pomalu za ním. Chrám je ve tvaru čtverce. Uprostřed je místnost se vstupem k oltáři, kde sedí obrovský asi čtyřmetrový Buddha. Ten má před sebou záclonu, která je mírně poodhrnutá. Působí to tajemně. Před Buddhou je dlouhý stůl jako oltář pro květiny a vonný olej. Celá vnitřní výzdoba je neuvěřitelně pestrobarevná. Venku taková jednoduchá elegance a uvnitř se to hemží barvami, obrazy a sousošími. Takový barevný šok. Nali směřuje k oltáři, který je před Buddhou. Sepne ruce a ukloní se a ještě udělá nějaké pohyby, na které jsem ale neviděla. Pak na mě kývá, abych vstoupila i já. Také spínám ruce. Mým tělem okamžitě prostoupila posvátnost, sama nechápu tu silnou emoci až zbožnost, která mě uchvátila. Mnich mi nabídl, že mi povypráví o všem, co mě bude zajímat. Mně ale zajímalo úplně všechno! S posvátným pocitem jsem opatrně našlapovala a pomalu a nesměle se ploužila kolem stěn a vše si pozorně prohlížela. Můžeš si to tady vyfotit. Co chceš, a cokoliv tě zajímá, řekl k mému překvapení. Tak jsem se tedy odvážila vytáhnout fotoaparát a udělat pár fotek. Všude tolik obrazů na stěnách, jsem fascinovaná z barevného provedení, z pestrých sytých barev, které mě vždy a všude nejen inspirují, ale i uchvacují. Vládla tady zvláštní, přitom harmonická pestrobarevnost. Nevím, kam se podívat dřív. V každém koutě bylo složité sousoší, také provedené barevně. Požádala jsem mnicha, aby mi odvyprávěl tyto příběhy. Na závěr vyprávění mi řekl, že vnější malby a sochy v chrámu jsou příběhy, které jsou ze života světského, a příběhy u oltáře jsou příběhy posvátné. Také mi připomněl, že buddhismus není náboženství, ale filosofie a životní styl. Byl moc sympatický. Po celou dobu jsem se od něj držela v jakési uctivé vzdálenosti. Nechtěla jsem mít pocit, že ho nějak jako žena pokouším. On byl ale

velmi bezprostřední a úplně v poklidu kontaktní. Jednu chvíli mě chytil za loket a vlekl mě zpět k oltáři, že mi ještě něco zajímavého ukáže. Mrkla jsem přes mnichovo rameno na Naliho a ten mi ukazoval palec nahoru. Uklidnila jsem se, že je to tak v pořádku. Mnich u oltáře odhrnul záclonu, vmáčkl mě vedle obrovského Buddhy a ukazoval mi, jak detailně dokonale je provedená. Socha, která se na tebe dívá ze všech míst, kdekoliv stojíš, mistrovské dílo. A já se v duchu musela smát. Mám k mnichům velkou úctu a nikdy bych si nemyslela, že se mohu nějakého dotknout. Ale tento si to vůbec nebral, byl civilní a přátelský. Voněl po vonných tyčinkách, měl Buddhovy mandlové oči a přesný obrys rtů, jak to znázorňují sochaři. A když jsme tak byli nacpaní za oltářem, ukazuje mi obraz na protější stěně. Na něm je příběh Buddhy, jak medituje v džungli. Přichází dešť. K Buddhovi se připlazí kobra a začne ho obmotávat, až nad jeho hlavou rozvine svoje tělo tak, aby mu udělala přístřeší a uchránila ho před deštěm. Tento příběh už mi vyprávěl Nali, takže tady jsem to slyšela znovu. Zase mě to dojalo.

Na Srí Lance jsou tři buddhistická místa, která patří k nejposvátnějším. Je to chrám v Kandy, Adamova hora neboli Srí Pada a tento chrám v džungli. Je starý více než 2000 let a jeho fresky na stěnách ještě nebyly opravovány. Mají stále živé jasné pestré barvy. Některé by i opravu potřebovaly, ale nemohou najít ten správný pigment, kterým to bylo v minulosti jejich předky namalováno. Tak o tomto posvátném chrámu a jeho historii jsem se v žádné brožůře nic nedozvěděla. Pomalu odcházím, zapsala jsem se jako šestistý čtyřicátý třetí návštěvník. Nemám ale tušení, v jakém časovém úseku. Tak či tak, prostě velmi dobře ukrytý chrám.

Srí Lanka je stát, kde je největší hustota chrámů na km čtvereční. V každé vesnici jsou minimálně dva, k tomu spousta soch s oltáři volně na ulici. Prostě Buddhové jsou tady všude. Ale jsou místa, která tě okouzlí víc, vtáhnou tak, že cítíš mimořádnou posvátnou úctu. To není na každém místě, je to vzácné. Když jsme odcházeli, nebyla jsem schopná promluvit. Nali se jen usmíval a viděl, že potřebuji čas na návrat do reality. Dělal to chytře. Ukázal na vlajky, které se třepetaly po celé Srí Lance a tady také. Vždy ukazují cestu k nějakému chrámu. Barvy vlaječek jsou jejich národními barvami. To jsem dosud nevěděla a dozvěděla jsem se to až tady, v džungli, na cestě od chrámu. Nali mi ukazoval různé rostliny a stromy a pojmenovával je. Viděla jsem, jak roste avokádo, mango nebo papája v jejich přirozeném prostředí. Procházeli jsme džunglí, a přesto míjeli domy. Po cestě mi ukázal na jeden z nich a říká, že tady bydlí jeho matka. A tady jeho bratr a tady jeho sestra.

Přišli jsme až k oceánu. Bylo pozdní odpoledne. Večeři jsem měla opět objednanou od paní Maliky, ale byl na ní ještě čas. Nali mě tedy pozval na čaj. Řeklo by se – jednoduchý rybář. Ale Nali je krásná a čistá bytost. Je jasné, že jsem mu byla sympatická a líbila jsem se mu jako žena, pro něj zřejmě exotická. Podstatné ale pro nás oba bylo, že jsme spolu rádi trávili čas a měli stále o čem povídat. Díky Nalimu jsem zase o tolik poznatků bohatší. Zanechal ve mně radostnou a vřelou vzpomínku. V jeho domě už jsem byla, takže už to nyní nebylo tak formální. Připravil čaj do konvice a přinesl hrníčky s podšálkem, cukřenku a konvičku na mléko. Pozvání na čaj v té nejklašičtější podobě, která se pravděpodobně na Srí Lance hluboce zakořenila s Angličany, kteří tu po sobě zanechali mj. tuto stopu. Prostě to tady tak mají, čaj podávají stejně jako Angličané, s rituálem. I v chudém rybářském domě mají konvici a hrnečky s podšálkem, nevěřicně jsem na to zírала, to mě hodně překvapilo. To jsem opravdu nečekala. Chtěla jsem mu něco dát na památku, tak jsem vytáhla skládací nůž a přidala velmi osobní gumičku do vlasů. Přijal to, nijak to nekomentoval, prostě to

odložil někam na stůl. Chtěl mě zítra doprovodit i na nádraží, ale už jsem byla domluvená s Jayanthou, a tak jsem odmítla. Zvedl se vítr a Nali poznamenal, že bude pršet.

Odešla jsem na večeri. Jayantha se zeptal, zda chci jíst tady nebo s ním půjdu k nim domů. Poprosila jsem ho o večeri tady, u oceánu. Je to poslední večer a chci ještě poslouchat zvuky vln, vysvětlila jsem mu. Přinesl mi obrovskou porci nudlí a svíčku. Prostě romantika. Zůstal se mnou, povídali jsme si a začalo pršet. Palmová střecha není stavěná proti dešti, takže na některých místech začalo kapat. Ale mně to nevadilo. Bylo to příjemné.

Konec ráje

Ráno mi paní Malika připravila slavnostní jídlo, které se tady jí jen o svátcích. Na rozloučenou. Je to speciálně uvařená rýže v kokosovém mléce, vyuzená na dřevě a podává se na banánovém listu s kokosovým čerstvým mlékem. Pociťuji to jako velkou čest a jsem z toho naměkko. Je to slavnostní chvíle a já vím, že to tady všechno končí. Každé sousto jsem si velmi vychutnávala a s úctou ho polykala. Byl to tak výjimečný okamžik, že i Jayantha tentokrát seděl opodál a nepovídal si se mnou. Na trávu se přisouval malý varan a jen tak šel pročistit zahrádku. Tady ho mají všichni rádi, protože se živí hady, pavouky, kraby a různými hmyzáky. Tento byl malý, ale přišel se se mnou také rozloučit. Nali proběhl kolen a ukazuje mi, že má ve vlasech gumičku ode mne, a volá, že by přece jen rád se mnou na to nádraží. Zatím ani nevím, v kolik mi to jede, takže se s ním loučím už teď. Jayanthovi jsem dala můj katalog s nějakými penězi a pro děti bonbóny. Říkala jsem mu, že jsem chtěla něco koupit, ale nic jsem tu nesehnala. A za peníze si bude moci pořídit, co opravdu potřebuji. Řekl mi, že takového hosta ještě v penzionu neměl. Že on i celá rodina jsou rádi, že mě poznali. Ještě nikdy nepozval hosta do svého domu. A tak jsem se cítila velmi poctěná a byla dojatá tím, co říkal, a také nadšená celou touto krásnou rodinou. Byla jsem vděčná za jejich přízeň, vlídnost, péči a laskavost. Vnímám to jako velké požehnání. Jako dar této země a jejích lidí. Cítím, jako bych se já sama stala andělem – suranganavi.

Odcházíme s Jayanthou na vlakové nádraží. Vlakem jsem ještě nejela a ráda to vyzkouším. Posadili jsme se na lavičku a čekáme na vlak. V tom uvidím, jak Nali jede na kole a usmívá se a mává mi na pozdrav. Bylo to dojemné. Nastoupím do vlaku, který měl asi 30 minut zpoždění, ale je mi to jedno. Mám dost času. Dnes budu cestovat celý den a celou noc a celý další den až domů. Ve vlaku jsem zatím sama a jsem rozněžněle sentimentálně rozpuštěná. Dívám se z okna a prohlížím si krajinu a všechno mi připadá dokonalé. Tady by asi skončil Hollywoodský film, ale moje cesta pokračuje.

Vlak se pomalu přibližuje k velkoměstu Colombo. A jak se tak pomalu blížíme, lidé přistupují, do vlaku nastupují obchodníci s různými pochoutkami, ale i žebráci, prostě různí lidé. Stále mi zůstává úsměv na tváři. Nechci ho nikdy ztratit. Ještě je stále ve mně to dobro, krása, otevřenost a upřímnost, jsem plná všeho, co mě až dosud obklopovalo. Ale tady cítím změnu prostředí.

Na nádraží vystoupím a vím, že letadlo mi letí až ve tři hodiny ráno. Je kolem jedné odpoledne, mám tedy spoustu času se projít. Jen tak. Místní dopravci a tuk-tukáři mě zastavují, chtějí mě kamkoliv svézt. Možná, že když za sebou táhnu ten super kufr, působím, že opravdu pomoc potřebuji. Snažím se jim vysvětlit, že chci jít pěšky, ale vůbec mě nechápou. Dokonce mi jeden pán řekl, abych nešla tam, protože „tam nic není!“ Pojd'te tímto směrem, tam je spousta chrámů. Musela jsem se smát a odmítnout jeho pomoc a radu. Nevěděla jsem proč, ale věděla jsem, kam mám jít, poslechla jsem sebevědomě svoji intuici. A tak jsem tam šla. Bylo opravdu strašné vedro. Obchůdky jeden vedle druhého, ale nějak jsem nebyla schopná se u žádného zastavit a snažit se koupit domů nějaký dáreček. Prostě jsem jen šla. Uviděla jsem nějaký autobus a koukám, je na něm nápis Airport. Pro jistotu se ještě zeptám, zda

skutečně jede na letiště, a mladík pokladník přikývne a už mi pomáhá do autobusu. Budu na letišti dost brzo, ale ve městě se mi trávit čas nechce. Vím, co chci. Pamatuji se, že jsem jela z letiště asi půl hodiny na nádraží, které je odtud kousek, ale tento autobus je speciál pro letiště. Po hodině jsem znervózněla a ještě jednou jsem se zeptala, jestli opravdu jede na mezinárodní letiště? Pokladník mi odseknul, že ano, že jede. Moje mobilové aplikace nefungovaly, stále jsem je zapínala a vypínala a snažila se podívat, kde to vlastně jsem. Pořád jsem sama sebe uklidňovala a opakovala si, že ještě mám dost času i peněz se kamkoliv rychle přesunout. Po další hodině a půl mi pokladník říká, že jsem na místě a že mám vystoupit. Vystoupila jsem na úplně zvláštním místě. Nemohla jsem to tu vůbec poznat. Pak jsem uviděla přistávat letadlo, a tak si říkám, klid, nějaké letiště tu je. Rozhlédla jsem se kolem dokola, hledala nějaký známý záchytný bod a hele, uviděla jsem reklamu, kterou jsem si zapamatovala, když jsem sem přijela. Jsem tu správně. Letiště musí být kousek odtud. Nechám si poradit směr a vyrazím. V jednu chvíli ale potřebuji přejít asi šestiproudovou silnici. Jsem trochu v panice, protože fakt nevím, jak to mám mezi auty se zavazadlem zvládnout? Někáký voják zrovna přebíhal tuto silnici také a gestikuloval na mě, ať jdu s ním. Moc jsem mu poděkovala, protože jsem opravdu neviděla, kde je přechod pro pěší. Jsem šťastně na druhé straně a pokračuji tím směrem, kde vidím létat letadla. Chodník se mi už úplně ztratil. Ptám se policistů, jak se dostanu na letiště? Policista se usmívá a velmi ochotně mi ukazuje, že klidně můžu jít tudy po silnici, že je to kousek. A opět otázky, odkud jsem, jak se jmenuji a jestli se mi na Srí Lance líbí? A opět příjemné povídání, kroucení tou hlavou ze strany na stranu, které už důvěrně znám a které jsem si oblíbila. Krásný, pozitivní národ. Naučil a ukázal mi mnoho. A tohle byl už poslední opravdový Srílančan, kterého jsem potkala.

Zůstávám ještě chvíli v parku před letištěm, ale už se začíná stmívat. Půjdu si sednout do letištní haly. Tam už je jiný svět. A pěkná zima. Mám zase všechno vlhké, tak se chodím zahřívat ven. Už jsem odbavená a nahlášená u letušek, že poletím s nimi. Posadím se a schoulím na sedadle, kde si myslím, že je nejtepleji. Jsem dost unavená, ale vím, že spát mohu v letadle. Ale nějaké mé podvědomí asi chtělo zůstat tady. Zdá se mi, že uběhla malinká chvilka. Třepe se mnou letuška, že je čas nastoupit do letadla. Teda to byl šok! To se mi ještě nikdy nestalo. Opravdu úplně všichni byli nastoupení v letadle. Všichni seděli na svých místech a čekali jen na mě. Srí Lanka si mě tam chtěla nechat. Ale já se vrátila domů. Přivezla jsem si srílanský úsměv a mírné kývání hlavou, ze strany na stranu. Proto vím, že to všechno nebyl jen sen. Děkuji.

Sri Lanka 14.-29.4.2014